

SBI PEN. ASSN.'S SAMVAD

स्टेट बँक पेन्शनर्स असोसिएशन (मुंबई सर्कल), पुणे यांची गृहपत्रिका

Price ₹ 3/-

संवाद

मनामनांचा मेळ जुळावा | द्वेषाचा लवलेश नसावा ||
सादासी प्रतिसाद मिळावा | वाद नको संवाद असावा ||

Vol.- 8

Issue 5

नोव्हेंबर - २०१५

November 2015

संपादकीय

प्रिय सभासदमित्रांनो,

सध्या सहिष्णुतेविषयी सर्वत्र चर्चा चालू असलेली दिसते. सहिष्णु म्हणजे सहनशील, सोशिक, सहन करणारा, विरोध न करणारा. सहिष्णुता म्हणजे सोशिकपणा, इतरांना समजून घेणारा विचार. हाच विचार आता आपल्या आजुबाजुला आणि देशात घडत असलेल्या अनेक घटनांतून कमी कमी होत चाललेला दिसून येत आहे. मी म्हणतो तेच खरं! माझी विचारसरणी हीच खरी विचारसरणी. माझा पक्ष हाच खरा जनतेचे कल्याण करणारा पक्ष. माझा धर्म हाच खरा ईश्वराप्रत नेणारा. इतरांचे आचार विचार मला मान्य नाहीत.

विरोधासाठी विरोध म्हणजे किती असावा त्याचे टोक आता गाठले गेले आहे. लोकशाही पद्धतीने निवडून आलेले, त्यात राज्यावर बसलेले व न बसलेले आपले नेतेगण आपले राज्यकर्ते जे आचारविचार आपल्यासमोर ठेवित आहेत ते काही फारसे आदर्श असे वाटत नाहीत. कोणी कोणती भाषा बोलावी, कोणते परिधान घालावे, कोणते शिक्षण घ्यावे किंवा घेऊ नये, कोणते नाटक/ चित्रपट बघावे/ बघू नये, काय वाचावे/ वाचू नये, एवढेच नव्हे तर काय खावे वा काय खाऊ नये. हे सुद्धा आम्हीच ठरवणार असा अट्टहास बाळगणारे नेते सध्या तेजीत आहेत. भारतीय समाजात, जाती-जातीत, धर्म-धर्मात, राज्या-राज्यात एक प्रकारे दुहीची बीजे पेरली जात आहेत. क्षुल्लक, आर्त कारणांवरून लोक रस्त्यावर उतरून सर्वसाधारणपणे सोशिकपणे वागणाऱ्या इतर समाजावर अन्याय करीत आहेत. याचा विचार न समाजधुरीण करीत आहेत, न साहित्यिक करीत आहेत. भाषा, जात, प्रांत, धर्म याच्या पलिकडे विचार करणारी मंडळी दुर्मिळ होत चालली आहेत.

“जसा देश तशी भाषा, प्रजा राजापरी असे

जशी भूमि तसे पाणी, कोंब बित्तापरी असे।।”

आता आपल्या देशात राजेशाही व ब्रिटीशांची सत्ता जाऊन लोकशाही आलेली आहे. लोकशाही ही आता ६५ वर्षांची झाली आहे. आपली नेतेमंडळी हेच आपले राजे महाराजे झालेले आहेत. ते आपल्या प्रजेसमोर कोणता आदर्श ठेवित आहेत? आपण त्यांना आपल्या मतदानाच्या हक्काने गादीवर बसवले आहे. म्हणती यथा राजा तथा प्रजा याऐवजी यथा प्रजा तथा राजा असे उलटे विधान करण्याची वेळ आली आहे. समुदायाने एकत्रित येऊन झुंडशाही करून वाहतुकीचा रस्ता रोखून धरणे, रेल्वे अडविणे, गावे, शहरातून बंद पुकारणे अशा गोष्टींमुळे सर्वसामान्य प्रवासी, रूग्ण, हातावर पोट असलेले, रोजगारासाठी बाहेर पडणारे किती अगतिक होऊन हे सारे सहन करत असतील कोण जाणे? ह्या सर्व लोकांची सहनशीलता अमर्यादच म्हणावी लागेल, यांनाच खरेतर सहानुभूतीची गरज आहे.

खरं म्हणजे मनुष्य प्राणी हा समाजप्रिय प्राणी आहे. त्याला समाजात राहणे आवडते. समाजात राहून निरोगी संबंध जोडणारा माणूस सुखी असतो. अशा सुखाची देवाण घेवाण सर्व जाती, धर्म, प्रांत, भाषा यांच्यात व्हायला हवी.

मला जसे माझ्या योग्य बोलण्याचे, वागण्याचे, खाण्यापिण्याचे, पेहराव घालण्याचे स्वातंत्र्य हवे आहे तसे ते इतरांनाही हवे आहे, आपण का त्यांच्या स्वातंत्र्यांवर/हक्कांवर बंधनं आणू पाहत आहोत? आपल्या राज्यघटनेने दिलेले हक्क आणि स्वातंत्र्य हे देशातील सर्व नागरीकांना समान रितीने मिळालेले आहे. ते नाकारण्याचा अधिकार इतरांनी आपल्या हातात घेऊ नये. एवढेच आम्हाला सुचवावेसे वाटते!

वसंत धुपकर, पुणे

मो. ९९७५२९८०४९

Visit us at : www.sbipensionerspune.org

e-mail : sbipenmumbai@gmail.com

स्टेट बँक कर्मचाऱ्यांच्या अनेक यशस्वी गृहप्रकल्पांनंतर

मे. सुरेश घंगाळे आणि सहकारी

सादर करीत आहेत

तालुका वेल्हे (मिनी महाबळेश्वर) तोरणा आणि राजगड

किल्ल्यांच्या सान्निध्यात

११ गुंठ्यांपासून पुढे फार्म हाऊस प्लॉट

फक्त रुपये ९९/- प्रति स्क्वे. फूट दराने

पुण्यापासून सत्वा तासाच्या अंतरावर

बुकींग रक्कम रु. १,००,०००/- फक्त

स्टेट बँक कर्मचाऱ्यांना स्पेशल १० टक्के डिस्काउंट

दर रविवारी साईट व्हिजीटची सोय.

फार्म हाऊसची वैशिष्ट्ये

११ गुंठे प्लॉट दोन जणांमध्ये घेण्याची सोय

१२ महिने निसर्गरम्य परिसर, भरपूर पाऊस

जवळच लवासा सिटी, मढेघाट धबधबा

खरेदीखतानंतर ७/१२ त्वरीत

क्लब हाऊस, अंतर्गत रस्ते, लाईट व पाण्याची सोय

संपर्क - ७५०७८०६००७

ऑफिस : स.नं. ९१/१, स्टेट बँक कॉलनी 'रायगड' बिल्डिंग.

उत्सव हॉल जवळ, पौड रोड, कोथरुड, पुणे - ४११०३८

वेळ - संध्याकाळी ५ ते ७

शनिवार, रविवार व सुट्टीचे दिवशी - सकाळी ११ ते १

S. B. I. Pensioners' Association
(Mumbai Circle), Pune
Nagpur Zonal Sub-Centre
Visit to Gondia & Bhandara districts

Shri M.P.S.Sawhney, President, Shri Sudhir Agrekar, Secretary, Shri A.P.Valokar, Treasurer of Nagpur Module alongwith other office bearers i.e. Shri Ashok Patrikar, Vice President, Shri K.G.Shende, Joint Secretary, Shri N.A.Diore and Shri Kariya E.C.members visited Gondia and Bhandara on Sunday, 18th October, 2015. A meeting was arranged at Gondia where existing as well as new aspirant members were present. Shri Chhatwan Shri Ahmed and Shri Gautam arranged meeting.

Shri Agrekar, Secretary gave a introductory speech wherein he stressed the need of becoming member of the Association. He also told the members to push up the Demand of Dispensary as Gondia is a District place. The members described various problems such as non receipt of SBI Life claim and non receipt of MWS contribution after retirement. Shri Agrekar assured that their problem will be discussed with the Management authorities. A unit was formed at Gondia. Total 10 members were enrolled at Gondia. Shri Agrekar handed over list of members and list of Pensioners from Gondia and requested Shri Chhatwani to enroll all the pensioners as member of Association.

Similar meeting was also arranged at Bhandara (District place). Shri Uttam Wadekar arranged meeting and members from entire Bhandara District attended the meeting. Shri. Wadekar was requested to establish Unit at Bhandara and regularly meet the people and report the problems of the members to Module Unit. Total 9 members were enrolled at Bhandara.

All the 19 members gave donations for 'SAMVAAD'. There was overwhelming response from the members.

Sudhir Agrekar
Secretary

युनिट वार्ता

वसई-विरार युनिट :

आपल्या बँकेच्या वसई व नवघर शाखा, तसेच असोसिएशनचे वसई-विरार युनिट यांच्या संयुक्त विद्यमाने वसई-विरार भागातील बँकेच्या सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांची सभा (पेन्शनर्स मीट) दि.१५ ऑक्टोबर २०१५ रोजी दुपारी ३.४५ वाजता वसई येथील काँग्रेस भवन येथे आयोजित करण्यात आली होती. या सभेस या भागातील निवृत्त कर्मचारी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. सभेच्या अध्यक्षपदी आपल्या सर्कल असोसिएशनचे अध्यक्ष व फेडरेशनचे उपाध्यक्ष श्री.एस.बी.गोखले साहेब होते. प्रमुख पाहुणे म्हणून बँकेच्या क्षेत्रीय कार्यालय-२ चे मुख्य प्रबंधक श्री.राजन सोनटक्के साहेब उपस्थित होते. तसेच विशेष अतिथि म्हणून फेडरेशनचे माजी अध्यक्ष श्री.बी.जी.दांडेकर साहेब आणि बँकेचे मुख्य प्रबंधक श्री.मनोजकुमार व असो.च्या मुंबई सब-सेंटरचे पदाधिकारी हेही उपस्थित होते.

कार्यक्रमाची सुरुवात पेन्शनर भगिनी श्रीमती स्मिता चान्सिकर व श्रीमती अंजली दिवेकर यांच्या सुरेल वंदन गायनाने झाली. त्यानंतर सर्व पाहुण्यांचे व उपस्थित पेन्शनर्सचे गुलाबपुष्प देऊन स्वागत करण्यात आले. यानंतर वसई शाखेचे मुख्य प्रबंधक श्री.चक्रधर नायक साहेब व नवघर शाखेचे मुख्य प्रबंधक श्री.सुरेंद्र नायक साहेब यांची स्वागतपर भाषणे झाली. त्यावेळी त्यांनी 'हयातीचा दाखला' शक्यतो नोव्हेंबर महिन्यातच द्यावा असे आग्रहपूर्वक सांगितले, जेणे करून पेन्शनची रक्कम दरमहा खात्यावर जमा होत राहिल. त्याच बरोबर बँकेच्या 'होमलोन' योजने अंतर्गत आर्थिक लाभ घेण्याचे आवाहन केले.

या कार्यक्रमाचे विशेष अतिथी श्री.दांडेकर साहेब यांनी पेन्शनर्सना बँकेकडून मिळणाऱ्या विविध सोयी-सवलती समजावून सांगितल्या. विशेषतः पेन्शन खात्यावरील नामांकनाबाबत तसेच मृत्युपत्राबाबत जागरूक राहण्याचा सल्ला दिला. त्याच बरोबर मृत्युनंतर करावयाच्या 'अवयवदानाचे' महत्व विशद करून अवयवदान करावयास सांगितले.

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष श्री.एस.बी.गोखले साहेब यांनी पेन्शनवादी संदर्भात आपल्या फेडरेशनच्या विविध स्तरावर केल्या जाणाऱ्या प्रयत्नांची माहिती दिली. कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे श्री.सोनटक्के साहेब यांनी आपल्या भाषणात बँकेच्या भविष्यातील वाटचालीवर प्रकाश टाकला. वसई भागात सोईस्कर ठिकाणी बँकेचा दवाखाना उपलब्ध करून देण्याचे त्यांनी आश्वासन दिले. तसेच प्रत्येक निवृत्तीवेतनधारकाने आपल्या प्रयत्नाने किमान एक तरी 'गृहकर्ज'खाते मिळवण्यास मदत करावी अशी विनंती केली. या नंतर सभासदांनी विचारलेल्या शंकांचे निरसन पदाधिकाऱ्यांनी केले.

वसई-विरार युनिटचे क्षेत्रीय सचिव श्री.पी.ए.लोपीस यांनी आपल्या नेहमीच्या शैलीत सूत्रसंचालन करून कार्यक्रम रंगतदार

केला. हा कार्यक्रम यशस्वी होण्यात श्री.लोपीस, श्री.सुरेंद्र नायक, मुख्यप्रबंधक, नवघर शाखा व श्री.चक्रधर नायक, मुख्य प्रबंधक, वसई शाखा यांचे योगदान मोठे होते. त्यातही नवघर शाखेचे मुख्य प्रबंधक श्री.सुरेंद्र नायक यांनी पेन्शनर्स असोसिएशनच्या वसई-विरार युनिटला केलेल्या विशेष सहकार्याबद्दल त्यांचे सर्वत्र कौतुक होत आहे.

सभा यशस्वी करण्यात नवघर शाखेचे श्री.एलायस डाबरे व श्री.पाठक, तसेच वसई शाखेचे श्री.राजेश डाबरे व श्री.भोईर यांची खूप मदत झाली. विशेषतः नवघर शाखेच्या श्रीमती कविता आक्रे यांचे तर खूपच सहकार्य लाभले. सभेच्या कामकाज संदर्भात वसईचे श्री.महादेव सावंत व विरारचे श्री.लक्ष्मीनारायण अग्रवाल तसेच श्री.सदानंद म्हात्रे व सौ.रेखा शेंडे यांचीही मदत झाली.

श्री.लोपीस यांनी सर्व पाहण्यांचे व उपस्थितांचे आभार मानले व सहकार्याबद्दल समाधान व्यक्त केले. कार्यक्रमाची सांगता राष्ट्रगीताने झाली. या छोटेश्वानी पण अत्यंत महत्त्वपूर्ण अशा कार्यक्रमाच्या आयोजनाबद्दल सगळीकडे आनंद व्यक्त होत आहे.

पी.ए.लोपीस, क्षेत्रीय सचिव
वसई-विरार युनिट

‘नर्मदे हर’ - नर्मदा-परिक्रमा

बसने ‘नर्मदा-परिक्रमा’ दि. १८ फेब्रुवारी २०१६ ते १ मार्च २०१६ या काळात आयोजित केली आहे. त्यासाठी एकूण खर्च रु.१७,०००/- अपेक्षित आहे. खरं तर ‘नर्मदा परिक्रमा’ पायीच करायला हवी. परंतु आजकाल नाजुक प्रकृतीमुळे अनेकांना ते शक्य होत नाही. म्हणून, निदान बसने तरी ही परिक्रमा करावी.

आयुष्यात आपल्या हातून कळत नकळत असंख्य प्रमाद अथवा पापे घडत असतात. त्यामुळे पापक्षालनार्थ ‘नर्मदा-परिक्रमा’ हा सर्वश्रेष्ठ उपाय आहे असे अध्यात्मिक क्षेत्रातील वरिष्ठ प्रवचनकार सांगत असतात. त्यासाठीच ही नर्मदा-परिक्रमा आयोजित केली आहे. तेव्हा लवकर निर्णय घेऊन आपले रेल्वेतील आसन राखीव ठेवण्याकरता त्वरित खालील नंबर वर संपर्क करावा. कारण रेल्वेचे आरक्षण ४ महिने आधी होते.

संपर्क : सुरेश डोंगरे, निवृत्त स्टेट बँक अधिकारी (पुणे)
(M) - 09422319218; (L/L) 020/24478549

टिप : (१) २०१६ सालातील पितृपंथरवड्यातील ‘भागवत समाह’ जगन्नाथपुरी येथे आहे.

(२) तसेच हिमालयातील साधु-संतांच्या दर्शनाकरिता यावयाचे असल्यास, मार्च किंवा एप्रिल २०१६ मध्ये ५-६ दिवसाची ट्रीप आयोजित करणार आहोत.

वरील दोन्ही ट्रीप साठी ३-४ महिने आधी संपर्क करावा.

Advt

डोंबिवली-कल्याण युनिट - सभासदांचा मेळावा

स्टेट बँक निवृत्त कर्मचाऱ्यांचा वार्षिक मेळावा गुरुवार दि. १० डिसेंबर २०१५ रोजी संध्याकाळी ४ वाजता आपल्या बँकेच्या टिळकनगर, डोंबिवली (पूर्व) शाखेत आयोजित केला आहे. सभेस आपल्या सर्कल असोसिएशनचे, तसेच मुंबई झोनल सब्-सेंटरचे अध्यक्ष श्री.एस.बी.गोखले उपस्थित राहणार आहेत. तरी डोंबिवली ते कल्याण-बदलापूर-टिटवाळा या भागातील सर्व सभासदांनी या मेळाव्यास उपस्थित रहावे ही विनंती.

सुभाष आगरकर

ऑर्गनाइझिंग सेक्रेटरी, डोंबिवली-कल्याण युनिट

प्रेमाची भाषा

प्रेमाच्या भाषेला लाभे
लिपी सुंदर भावनांची
काना मात्रा उकार वेलांती
ही रूपे तर सहा रसांची ॥६॥

विशेष काय ह्या भावनांचे
पाहण्या घेतला शोध तळाचा
डोळे पार दिपून गेले
खजिना छान गुपित रत्नांचा
ही तर किमया असते सारी
त्याच दिव्य भावनांची ॥१॥

त्यांना कधी लाभत नाही
कोंदण कुठल्या शब्दांचे
खजिन्यामध्ये लखलखत राही
तेज मनस्वी गुपितांचे
नयनांमधुनी सदा प्रकटते
नक्षी गोड विभ्रमांची ॥२॥

भृकुटीचेही मिळत असते
साहचर्य त्या विभ्रमांना
नक्षीवरती जणू विराजे
जरतारीचा हा नजराणा
कपोलांचे गुलाब फुलती
प्राची हसते हळू लजेची ॥३॥

९९/१३

- सौ. उज्वल र. ब्रह्मांडकर

Effects of Yogasanas - A live Experience

It was in August 1987, I was playing a badminton singles match during tournaments conducted on account of Anniversary of our Zonal Office Aurangabad. I was about to return the shuttle very close to the net by forward bending and during the process experienced severe pain in my lower back and the pain was so severe that I had to leave the game and concede the match. Immediately some of the staff members present there started enquiring about my problem. I explained to them that for about a couple of months I was suffering from back pain which I ignored to take care.

I was a regular badminton, cricket and table tennis player. However since my promotion, during my training period and thereafter my posting as a Field Officer at Parbhani branch, my regularity was completely disturbed due non availability of required sports facilities at some places as well as paucity of time obviously because of the work load. Therefore I was away from any regular game almost for a period of 4 to 5 years and probably this has resulted in to the problem of back pain. After coming to Aurangabad I was posted in Region-I as Desk Officer (Advances) where I was looking after high value advances for which in those days we were required to do all the calculations manually which was taking lot of time and for this I was required to sit many times very late, that too continuously. I was working almost for 10 to 12 hours and I had no alternative but to bring the proposals home and many a times I was working on Sundays and holidays also. This might have aggravated the problem further.

One of the staff members present for the above match was a Yoga Teacher and he immediately said "Sir, why don't you try 'Yoga'? It will give you a relief from this problem and you may come out of this if you do certain Aasanas regularly." Being a sportsman, I instantly liked his suggestion and I told him that actually I was interested in learning Yoga. Truly speaking, since long, I had a desire to learn Yoga. However, for some reason or the other, the opportunity always eluded me. I also told him that I would like to go to an orthopaedist and get myself fully examined and then only I can start learning Yoga.

On the same day, I called on Dr. Patwardhan who was a leading orthopedic surgeon in Aurangabad. After examining me, he clarified that due to postural defects and continuous sitting for a long time in the same position, I developed a gap in my lumbar vertebrae due to which the nerves passing through the vertebrae are pressed and this is the cause of pain. I told him that I was unable to sit even for half an hour in the chair. He prescribed me some medicines which included pain killers but to my goodness he was frank enough to advise me that I should not depend entirely on medicines and suggested me certain exercises which I should do regularly. I asked him whether I could learn yogasanas for this and to my surprise, he responded positively and told me to learn yogasanas under the guidance of a Yoga teacher. However he suggested me to take 15 days rest, avoid forward bending to the extent possible and then start learning yogasanas.

Encouraged by the advice given by the doctor, I approached Mr. Natewar, the Yoga teacher in our Bank and through him I approached Shri Vishwas Mandlik (B.E.), a senior faculty from "Yog Vidya Dham, Nashik" who used to come to Aurangabad once in a fortnight. He examined my X-Rays and prescription and while consoling me advised that this is the regular problem for those who are required to sit continuously or bend forward frequently for their day to day activities or lift heavy weights. He suggested me certain simple aasanas to start with and thereafter, slowly I could switch over to advance learning.

From the same day my training started under the guidance of Shri Natewar. Two days in a week

he used to take the class and for rest of the days I was practicing at home. Since my childhood I was introduced to almost all the games, therefore, I did not find the Yogasanas difficult and I started grasping swiftly and started learning difficult Aasanas much earlier.

Initially I was taught the following aasanas :-

Hastasanchalan (Type 1, 2 and 3), Padsanchalan (Type 1, 2 and 3), Tadagasan, Janusanchalan (Type 1 and 2), Pawanmuktasana (Ekpad/Dwipad), Ardhachakrasana (Type 1 and 2), Vajrasana, Janu-Hastasana, Hasta-Shirasana, Bhujangasana, Makarasana etc.

Thereafter I was asked to perform the aasanas like Ardhakatchakrasana, Ardhachakrasana, Trikonasana, Suptavajrasana, Ushtrasana, Vakrasana, Shalabhasana, Dhanurasana, Vrukshasana, Veerasana etc.

I was very regular in performing the aasanas and I am proud to state that within a period of 6 months of starting Yogasanas, 80 % of my back pain was cured and it made me possible to sit for longer period of 2 to 3 hours at a stretch. With this rate of success I got really surprised and it was a unique and most exciting experience for me. Within a short period of few months thereafter I was completely all right and regained the capacity to sit continuously for 10 to 12 hours a day and work relentlessly, of course with certain precautions like changing of postures, to get out of the chair after a period of 1.5 to 2 hours and take a walk for few minutes, washing the face with cold water etc.

I will ever remember the benefits of yogasanas and obligations of my teachers who taught yogasanas as it gave me a new life free from pains and stresses. Initially I was very much depressed because of the back pain since I had seen a good number of patients suffering from these types of ailments and wearing neck/waist belts, taking pain killers frequently. I also came across people criticizing Yoga. Had I gone by their advices I would have become a patient of spondylitis. Encouraged by the positive results of Yogasanas, I continued to perform Yogasanas since 1987 and till date I have been a regular performer and a strong advocate of Yogas. Later I learnt cautiously about forward bending aasanas and Pranayama also. Today, I have completed 66 years and daily devoting an hour and 15-20 minutes for Yogasanas and Pranayama. Later on I also learnt Sudarshan Kriya and Brahmavidya. All these have a special place in my life.

During June 2002 to September 2005 I was Chief Manager at Pimpri branch which was one of the heaviest and prestigious branches. Even after working for 10 to 12 hours the work was never ending. I used to reach the branch at 9.30 A.M. and was returning home not before 10 P.M. I used to get up at 4.30 A.M. and performing Yogasanas and Sudarshan Kriya. It kept me always fresh, energetic and stress free. Naturally it helped me to perform well at the branch resulting in to further promotion.

I am highly obliged to my Yoga teacher Sarvashri Mandlik and Natewar for their valuable guidance which gave me new life. I have been advocating Yogas to most of my staff members and friends. Fortunately till date I have no blood pressure, diabetes or acidity problems.

While concluding I can say that Yoga is a science, one has to go by its prescribed rules and it has universal acceptability. It has changed my life by giving me excellent health as well as attitude to look to the life with positivity.

Vilas Vasudeo Gandhe, Pune

Mob: 9371218775

S.B.I. Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune
List of Members who have given Donations to the Association for
various reasons including for 'Samvad' during July, August & September 2015
 (Kindly refer earlier List published in Samvad for 'August 2015)

NAME	AMOUNT		
		MR.ANAND PANDIT	2000
MR.BHAVANISHANKAR GULVADI	11000	MR.PARAMESHWARAN S H Y	2000
SMT.SHAILAJA PANDE	10000	MR.A.P.PATHAK	2000
SMT.SHEELA B.ARAS	6500	MR.GIRISH PIMPLAPURE	2000
JALGAON UNIT	6000	MR.C.N.B.RAYA	2000
MR.Y.P.NANIWADEKAR	6000	MR.MADHUKAR ROHEKAR	2000
MR.P.D.JOSHI	5001	MR.M.P.S.SAWHNEY	2000
MR.P.A.LOPES	5001	SMT.MANGALASONI	2000
MR.SHRIRAM D.SUMANT	5001	MR.R.R.TAVARGIRI	2000
MR.M.B.ADHIKARI DESAI	5000	SMT.SUSHAMA U.TILVE	2000
SMT.MEENABHATTACHARYA	5000	MR.S.L.TUMBDE	2000
MR.VIJAY JAGDALE	5000	MR.C.N.VAZIRANI	2000
MR.AMOD C.DEO	3500	MR.S.M.KAGNE	1501
SMT.KAINAZ SHAMAN	3000	SMT.SHARAYU KETKAR	1501
MR.S.R.SIRAS	3000	MR.RAJENDRA RUPAWANI	1501
MR.SHRIKRISHNA V.VARTAK	3000	SMT.MALATI G.ACHARYA	1500
A WELLWISHER	3000	MR.SHANKAR P.BHAGWAT	1500
MR.AMARLAL RAHEJA	2550	SMT.MADHIRI BHATE	1500
SMT.SUJATA SURESH BAPAT	2501	MR.P.K.CHOUBE	1500
MR.D.K.DESHPANDE	2501	SMT.ASHAS.CHOUDHARY	1500
SMT.SUREKHAP.KULKARNI	2501	SMT.NEELAP.DAHIWADE	1500
MR.D.M.ATHALE	2500	MR.R.M.DALELA	1500
SMT.SUSHMAA.BHOLE	2500	SMT.NANDINI DEO	1500
MR.S.H.BHOSALE,KADEGAON	2500	SMT.KAMLA F.DHUWE	1500
SMT.SNEHAL R.GOLE	2500	SMT.SHEETAL A.DOLKE	1500
MR.MADHUKAR P.JOSHI	2111	MR.C.P.GARGE	1500
MR.PRAKASH D.PATKI	2101	MR.A.C.GUBRALE	1500
MR.M.S.KRISHNAMURTHY	2100	MR.RAMESH S.GURJAR	1500
SMT.SHAILAJA N.JOSHI	2001	MR.SHARAD D.JOSHI	1500
MR.UDAY B.PATIL	2001	SMT.INDU P.KALYANI	1500
MR.S.P.PHADKE	2001	SMT.JAYASHRI KULKARNI	1500
SMT.S.SARASWATE	2001	MR.DNYANESHWAR KUMBHARE	1500
SHAIKH CHHOTU SK PAPA	2001	SAYYAD LIYAKAT ALI	1500
MR.SHARADCHANDRA VELHANKAR	2001	SMT.PALLAVI A.MEHTA	1500
MR.RAMESH G.WARAMBHE	2001	SMT.JAYASHRI MUNDHEY	1500
MR.ASHOK AMBEKAR	2000	MR.L.M.NAYAK	1500
MR.SHARAD S.DANDE	2000	SMT.KAMALADEVI POOGALIA	1500
MR.G.P.DAWALKAR	2000	SMT.MANGALA SUKHDEVE	1500
SMT.SUMAN DEGAMWAR	2000	SMT.SHUBHADA TATHE	1500
MR.DHANANJAY GODBOLE	2000	MR.PRASHANT D.THERKAR	1500
SMT.NEERAJA N.JHALA	2000	SMT.SHAKUNTALA TONPE	1500
SMT.LEELAKANGALE	2000	SMT.MEENAL VAIDYA	1500
MR.JAYWANT J.KERKAR	2000	SMT.PARVATI VALANTRA	1500
MR.P.G.KHEDKAR	2000	MR.R.M.VYAS	1500
MR.SHRIPAD S.KULKARNI	2000	SMT.PRATIBHAS.WAGHMARE	1500
MR.P.W.LANDGE	2000	MR.C.G.SURYWANSHI	1200
MR.S.V.MESHARAM	2000	MR.DEEPAK HARDONKAR	1121
MR.HEMANT NAVARE	2000	MR.A.V.NARAYAN	1111

MR. VIKAS G. JAGTAP	1101	MR. R. S. BHADULE	1000
AMALNER UNIT	1100	MR. DEEPAK C. BHAGAT	1000
MR. N. S. AWATE	1100	MR. MADHUKAR BHAGWAT	1000
MR. NAGRAJ K. MYSORE	1100	MR. ASHOK BHAGWATKAR	1000
SMT. SUNANDA N. MYSORE	1100	MR. PITAMBAR M. BHAMRE	1000
MR. VILAS SARPOTDAR	1100	MR. P. N. BHARASWADKAR	1000
MR. SHIVAJI K. VASKAR	1100	MR. MADAN H. BHAVSAR	1000
MR. L. K. WACHASUNDER	1100	MR. P. D. BHIWAPURKAR	1000
MR. BALKRISHNA RANDIVE	1011	MR. MOHAN BHOJAK	1000
MR. MENINO MARIO ARAUJO	1010	MR. ANIL. S. BHOSALE	1000
SMT. USHA DATTATRAY CHOUDHARI	1010	SMT. S. YASHWANT BHOSALE	1000
SMT. UMA KASHINATH JADHAV	1010	MR. CHANDU T. BHUJADE	1000
SMT. JAYASHRI PUNTAMBEKAR	1010	MR. DEEPAK BOBDE	1000
MR. GUNENDRA BHAGWAT	1001	MR. HARISHCHANDRA BODHARE	1000
MR. MADAN K. CHOBE	1001	SMT. SHEELA BORIKAR	1000
MR. V. B. DESHPANDE	1001	MR. S. K. BURDE	1000
MR. V. Y. DESHPANDE	1001	MR. NANDKUMAR CHALKE	1000
MR. MUKUND D. GOKHALE	1001	MR. A. V. CHANDEKAR	1000
MR. CHANDRASHEKHAR GOLIWAR	1001	CHANDRAKANT D. CHANDORKAR	1000
SMT. USHA B. KARVE	1001	SMT. LATA CHANDRASHEKHAR	1000
MR. GOVIND KULKARNI	1001	SMT. SMITA CHANSIKAR	1000
SMT. LAKSHMI NARAYANAN	1001	MR. SUDAM R. CHAUDHARI	1000
MR. G. N. MOHADARKAR	1001	MR. HIRAMAN Z. CHAUDHARI	1000
MR. SHRIKRISHNA TIKALKAR	1001	MR. MILIND D. CHAUDHARI	1000
MR. SHASHIKANT VEDAK	1001	MR. V. V. CHHATRE	1000
A WELLWISHER	1001	MR. UMAKANT CHITAMANI	1000
MR. K. B. ACHARYA	1000	MR. SHRIKRISHNA CHITRE	1000
MR. MADHUKAR P. ADSUL	1000	MR. L. N. CHOPDE	1000
MR. B. K. ADWANI	1000	SMT. CHARUSHEELAA. CHOUBAL	1000
MR. SUBHASH C. AGRAWAL	1000	MR. A. P. CHOUDHARI	1000
MR. BANSILAL S. AGRAWAL	1000	MR. A. P. CHOUDHARI	1000
MR. H. S. AGRAWAL	1000	MR. A. B. CHOUGULE	1000
MR. Y. D. AHER	1000	SMT. SANYOGITA S. DAMALE	1000
MR. GHANSHYAMAHIRE	1000	MR. LEELADHAR DAMBHALE	1000
MR. MOHMAD AKHILODDIN	1000	MR. S. M. DANGE	1000
MR. S. M. AKOTKAR	1000	MR. MOZEL E. DANIEL	1000
MR. UTTAM D. ALONE	1000	MR. DILIP DAOO	1000
MR. SHYAMDASRAO AMBEKAR	1000	MR. ABDULSATTAR DARUWALA	1000
MR. D. K. AMDEKAR	1000	MR. P. S. DAVE	1000
MR. RAVINDRAAPSINGKAR	1000	MR. E. G. DEDGE	1000
MR. VASANT A. ASODKAR	1000	MR. P. B. DEOGHARE	1000
MR. PRAKASH S. BADGUJAR	1000	MR. T. K. DEOKAR	1000
MR. ASHOK P. BAGUL	1000	MR. S. S. DEOLE	1000
MR. GAJANAN S. BAGUL	1000	MR. SAHEBRAO DESAI	1000
MR. S. B. BAKSHI	1000	MR. PRABHAKAR D. DESHMUKH	1000
MR. VASANT V. BALAPURKAR	1000	MR. SUDHAKAR D. DESHMUKH	1000
MR. SHRIDHARAN BALCHANDRAN	1000	MR. P. G. DESHMUKH	1000
MR. A. G. BANKHELE	1000	MR. P. N. DESHMUKH	1000
MR. R. C. BANNORE	1000	MR. PRABHAKAR DESHMUKH	1000
MR. SHRIPAD BARBADE	1000	MR. S. N. DESHMUKH	1000
MR. RAJENDRA E. BEJKAR	1000	MR. NITIN Y. DESHMUKH	1000
MR. S. R. BENKAR, PUNE	1000	SMT. VIJAYA DESHPANDE	1000
MR. MADHUKAR D. BHADANE	1000	MR. ABHAY R. DESHPANDE	1000
MR. ATMARAM M. BHADANE	1000	MR. RAMESH D. DESHPANDE	1000

MR. VIJAY DESHPANDE (A'VATI)	1000	MR. OMPRAKASH M. GUPTA	1000
MR. S.K. DESHPANDE (A'VATI)	1000	MR. SATYAVAN GURAV	1000
MR. DILIP DESHPANDE	1000	MR. SURESH GWALANI	1000
MR. NARAYANRAO B. DESHPANDE	1000	DR. DATTATRAY HARKARE	1000
MR. V.A. DESHPANDE	1000	MR. VASANT HASTE	1000
MR. VIKAS V. DESHPANDE	1000	MR. J.D. HATHIRAM	1000
MR. HARISH M. DEVPURKAR	1000	SMT. KHURSHID HATHIRAM	1000
MR. S.K. DHAKULKAR	1000	MR. K.B. HATTEKAR	1000
MR. VILAS G. DHARAP	1000	SMT. RAJANI HERLEKAR	1000
SMT. INDIRABAI DHODAPKAR	1000	MR. MADHAVRAO S. HIWARE	1000
MR. RAJA E. DHOLE	1000	SMT. SUSHAMA S. INAMDAR	1000
MR. ANANT D. DHULAP	1000	MR. SHAIKH SHAMSUDDIN ISMILE	1000
MR. NAMDEO P. DHUMAL	1000	MR. R.N. ISOD	1000
MR. RAJU N. DIXIT	1000	MR. SUBHASH R. IYENGAR	1000
MR. ATUL J. DOSHI	1000	SMT. ESHWARA H. IYER	1000
SMT. SUNITA DRAVID	1000	MR. RAGHUNATH G. JADHAV	1000
MR. DILIP FAGNEKAR	1000	MR. SURESH G. JADHAV	1000
MR. VINCENTE S. FERNANDES	1000	MR. SANTOSH D. JADHAV	1000
SMT. MONICA FERNANDES	1000	SMT. NIRMALA D. JAIN	1000
MR. FUNWANT FULAMBARKAR	1000	SMT. RAJANI JAIN (KOLHAPUR)	1000
MR. T.V. GADEKAR	1000	MR. NATVARLAL R. JAIN	1000
MR. ARUN G. GADGIL	1000	MR. JAGAN JAMBHULKAR	1000
MR. ANANT V. GADGIL	1000	MR. ARVIND M. JOSHI, PUNE	1000
MR. V.B. GADKARI	1000	MR. SHRIKRISHNA V. JOSHI	1000
MR. DIVAKAR GAIDHANI	1000	MR. SURESH JOSHI	1000
SMT. ANAGHAR. GAIKWAD	1000	MR. GANESH GOPAL JOSHI	1000
MR. WAMAN K. GAIKWAD	1000	MR. ASHOK K. JOSHI	1000
MR. MAHENDRA K. GALA	1000	MR. CHANDRAKANT G. JOSHI	1000
SMT. SWATI S. GANGATIRKAR	1000	MR. VINAYAK Y. JOSHI	1000
MR. SURESH R. GANGURDE	1000	MR. PRAMOD B. JOSHI	1000
MR. KRISHNA B. GANGURDE	1000	MR. RAMCHANDRA SHANKAR JOSHI	1000
MR. M.N. GAVALE	1000	MR. R.D. JOSHI (AMRAVATI)	1000
MR. SURESH D. GAVIT	1000	MR. RAJARAM NARHARI JOSHI	1000
MR. M.K. GAVIT	1000	MR. ANIL T. JOSHI	1000
MR. PRAKASH M. GAWAND	1000	MR. DILIP B. JOSHI	1000
SMT. PRABHAVATI B. GHADGE	1000	MR. SATISH B. JOSHI	1000
MR. SUDHIR M. GHANEKAR	1000	MR. HARISHCHANDRA JOSHI	1000
MR. VISHWAS GHARDE	1000	SMT. SUNITA S. KADAM	1000
MR. R.V. GHAVADE	1000	MR. PANDURANG V. KADAM	1000
MR. B.R. GHODE	1000	MR. DATTATRY M. KADAM	1000
MR. A.J. GHODKE, PANDHARPUR	1000	MR. BHARAT Y. KADAM	1000
SMT. SNEHAL GIRI	1000	MR. JAYANT KAJREKAR	1000
MR. C.R. GIRME, BARAMATI	1000	SMT. MANJU N. KAKAR	1000
SMT. SANDHYA S. GOHAR	1000	MR. MANDAR MADHUKAR KALE	1000
MR. D.G. GOKHALE	1000	MR. PRAKASH M. KALE	1000
MR. BHARATBHUSHAN GOLATKAR	1000	MR. PUNDLIK B. KALOKHE	1000
MR. ALEX GONSALVES	1000	MR. M.K. KAMATGI	1000
MR. SHAMSUNDER GORE	1000	MR. ATMARAM R. KAMBALE	1000
SMT. SUNITA NARAYAN GOSAVI	1000	MR. VILASRAO A. KAMBLE	1000
SMT. VIDYAR. GOVEKAR	1000	MR. SHIRISH J. KAMBLE	1000
MR. BADAL M. GUJARATHI	1000	MR. SHIVAJI K. KANADE	1000
MR. VIJAY D. GUNDAPWAR	1000	MR. P.P. KANETKAR	1000
MR. PURUSHOTTAM J. GUPTA	1000	MR. V.M. KANHERE	1000
MR. ASHOK B. GUPTA	1000	SMT. SHRAVANI P. KANVINDE	1000

MR.UMESH R.KAPADI	1000	SMT.S.SUDHIR KULKARNI	1000
MR.SHRIRAM R.KARAMBELKAR	1000	MR.SURENDRA G.KULTHE	1000
MR.PURUSHOTTAM KARDAK	1000	MR.MARUTI M.KUMBHAR	1000
SMT.ARATI G.KARMARKAR	1000	MR.M.S.KUTTY	1000
MR.KISHOR T.KARODE	1000	MR.KIRAN LAD	1000
SMT.ASMITAA.KARVANDE	1000	MR.R.A.LALPOTU	1000
MR.SHANTARAM K.KASAR	1000	MR.H.R.LENDY	1000
MR.GANPAT B.KASAR	1000	MR.VISHWAS V.LIMAYE	1000
MR.ARUN R.KAYARKAR	1000	SMT.PRADNYA C.LIMAYE	1000
MR.ASHOK Y.KELKAR	1000	MR.SAHADEO B.LONE	1000
SMT.ARCHANA S.KELKAR	1000	SMT.SHEETAL P.MADAN	1000
MR.SANJAY KERHALKAR	1000	MR.SUBHASH MAHADESHWAR	1000
MR.N.Z.KHAN	1000	MR.ANANT M.MAHADIK	1000
MR.P.Y.KHANDEKAR	1000	MR.SURESH P.MAHAJAN	1000
MR.KHAN JAMILA.M.ALAM	1000	SMT.TILOTTAMA MAHAJAN	1000
SMT.SANJIVANI S.KHANWILKAR	1000	MR.PRAKASH H.MAHAJAN	1000
MR.B.G.KHAPRE	1000	MR.S.V.MAHAJAN	1000
MR.PRADIP K.KHARAT	1000	MR.DAYARAM P.MAIDASE	1000
MR.AJIT KESHAV KHARE	1000	MR.BRIJKISHOR MAITHIL	1000
SMT.JAYASHRI A.KHARE	1000	MR.V.K.MALVIYA	1000
MR.DEEPAK KHER	1000	MR.PRABHAKAR R.MANDLIK	1000
MR.S.N.KHINDARE	1000	SMT.SHEELA MARATHE	1000
SMT.FARIDAKHODAJI	1000	MR.RAJSHEKHAR MATE	1000
GULAM KHWAJA	1000	MR.N.R.MESHARAM	1000
MR.V.V.KILAJI	1000	SMT.KUNDAMESHRAM	1000
SMT.SHYAMALAKINI	1000	MR.RAVINDRANATH MHALSEKAR	1000
MR.BHIMA B.KOKITKAR	1000	SMT.CHITRALEKHA MHATRE	1000
MR.PRAKASH B.KOLAPKAR	1000	SMT.ALKAB.MHATRE	1000
MR.M.S.KOLI	1000	MR.SHANKAR MIRGULWAR	1000
MR.KESARINATH KOLI	1000	MR.C.R.MITHOLE	1000
MR.KESHAV V.KOLI	1000	MR.SUBHASH MOHARIR	1000
MR.YASHWANT R.KOLI	1000	MR.VASUDEO MOKAL	1000
MR.PETER F.KOLI	1000	MR.ASHUTOSH S.MOOLEY	1000
MR.PRABHAKAR KOLVANKAR	1000	SMT.NIRMALAK.MORANKAR	1000
MR.HEMANT V.KORGAONKAR	1000	MR.ARUN N.MORDEKAR	1000
MR.G.M.KUBDE	1000	MR.H.T.MORE,NANNAJ	1000
SMT.SMITA P.KUDCHADKAR	1000	MR.DADA NARAYAN MORE	1000
MRS.A.S.KULKARNI,PUNE	1000	SMT.SUMAN H.MORE	1000
SMT.GAYATRI G.KULKARNI	1000	MR.BHARAT G.MORE	1000
MR.VINAYAK N.KULKARNI	1000	MR.ARJUN M.MORE	1000
SMT.PRACHI C.KULKARNI	1000	MR.V.D.MUKADAM	1000
MR.N.R.KULKARNI	1000	SMT.JAYASHRI MULBAGAL	1000
MR.ULHAS S.KULKARNI	1000	MR.NABISAB H.MULLA	1000
MR.BHALCHANDRA D.KULKARNI	1000	MR.DHUNDIRAJ MUNJE	1000
MR.PRABHAKAR KULKARNI	1000	MR.A.S.N.MURTHY	1000
MR.S.D.KULKARNI (A'VATI)	1000	MR.N.N.NADGOUDA	1000
SMT.PRATIBHA KULKARNI	1000	MR.N.D.NAIK	1000
MR.DILIP B.KULKARNI	1000	MR.MOLAMJI D.NAIK	1000
MR.VILAS K.KULKARNI	1000	SMT.BHARATI A.NAIK	1000
MR.A.E.KULKARNI	1000	MR.VIJAY V.NAIK	1000
MR.SHASHIKANT R.KULKARNI	1000	SMT.MADHURI P.NAIK	1000
MR.NANDKUMAR KULKARNI	1000	MR.BHARAT B.NAIR	1000
SMT.LEENA H.KULKARNI	1000	MR.S.D.NANDEDKAR	1000
MR.NARESH V.KULKARNI	1000	SMT.PURNIMA N.NARDEKAR	1000

MR.PRAMOD V.NARKAR	1000	MR.S.T.PAWAR	1000
MR.G.D.NARNAWARE	1000	MR.DEEPAK PAWAR	1000
MR.MAHESH V.NARVEKAR	1000	MR.ARVIND S.PAWAR	1000
SMT.ABHAYAD.NAVALKAR	1000	SMT.MARIA M.A.D.PEREIRA	1000
MR.PRABHAKAR NAVALKAR	1000	MR.G.V.PETHKAR	1000
MR.SHRIKANT S.NEVAGI	1000	MR.ARUN Y.PETHKAR	1000
MR.SUBHASH B.NIKAM	1000	MR.PANDIT K.PHAD	1000
MR.SANJEEV G.NIKOSE	1000	MR.MOHAN V.PIMPARE	1000
MR.YASHWANTA.NIKUMBHE	1000	MR.SATISH E.PINGLE	1000
MR.V.L.NILANGEKAR	1000	SMT.ALVITAPINTO	1000
MR.SUDHIR NITNAVARE	1000	MR.KISHOR P.PISOLKAR	1000
MR.VISHWAS V.ODHEKAR	1000	SMT.LAXMI POROB	1000
MR.S.N.PADHYE	1000	MR.ARVIND POTDAR	1000
MR.SUDAM H.PADVI	1000	MR.MAHADEO R.PRABHU	1000
MR.S.H.PADVI	1000	MR.ANANT R.PUNDLIK	1000
MR.SAVIO PAES	1000	MR.BHASKAR D.PURANIK	1000
MR.SADANAND G.PAI	1000	MR.MADHUKAR G.PUREKAR	1000
MR.UDAY M.PALNITKAR	1000	MR.G.E.RAHURIKAR	1000
MR.A.S.PALPARTHI	1000	SMT.PRAGATI RAIBAGKAR	1000
MR.A.S.PALSAPURE	1000	MR.SATISH K.RAIPURKAR	1000
MR.PRABHAKAR PANDE	1000	MR.SANJAY D.RAJE	1000
MR.KISHOR V.PANDE	1000	MR.GAJANAN RAJHANSA	1000
MR.CHANDRAKANT PANDHARE	1000	MR.KISHOR R.RAJWADE	1000
MR.N.N.PANDHARPURE	1000	MR.FULCHAND C.RAKA	1000
MR.V.C.PANDIT	1000	SMT.VEENAD.RAKHE	1000
SMT.SAYALI S.PANDIT	1000	MR.JAYKUMAR R.RAKSHE	1000
MR.NANDLAL R.PANDIT	1000	SMT.MADHUBALARAMCHANDANI	1000
MR.SHANTARAM S.PANPATIL	1000	MR.S.RAMNATHAN	1000
MR.L.P.PANT	1000	MR.ANANT KUMAR RAMTEKE	1000
MR.AVDHOOT & SHEILA PARAB	1000	MR.SUNIL P.RANALKAR	1000
MR.B.D.PARANDEKAR	1000	MR.TUKARAM N.RANE	1000
MR.SUBHASH PARATE	1000	MR.VASUDEO G.RAO	1000
MR.SIDHIR G.PARBAT	1000	SMT.PRIYANKARASEL	1000
MR.GOVIND B.PARDESHI	1000	MR.P.GRASHATWAR	1000
MR.VASUDEO G.PARDESHI	1000	MR.DAMODAR D.REDKAR	1000
MR.BHAGIRATH PARMAR	1000	MR.PANDURANG REVATKAR	1000
MR.SURESH B.PATEL	1000	MR.S.P.PRONGARE	1000
MR.DEVKRISHNA M.PATHAK	1000	MR.ABDUL WAHAB A.SAFFAR	1000
MR.R.N.PATHAK	1000	MR.BHIMSING B.SAHANE	1000
MR.MUSAKHANA G.PATHAN	1000	MR.M.L.SAIGAL	1000
MOHD NABI R.M.PATHAN	1000	SMT.ARUNA P.SAILEKAR	1000
SMT.VASUDHA D.PATHARE	1000	MR.BHIMSEN SAKHARE	1000
MR.ANANDRAO B.PATIL	1000	MR.MOHAN G.SAKPAL	1000
MR.POPAT K.PATIL	1000	MR.R.K.SALUNKE	1000
MR.YASHWANT K.PATIL	1000	MR.VISHWASRAO S.SALUNKHE	1000
MR.SAHEBRAO H.PATIL	1000	MR.KAMALKISHOR SALVEKAR	1000
MR.BABURAO A.PATIL	1000	MR.P.B.SANE	1000
SMT.SMITA J.PATKAT	1000	MR.S.B.SANT	1000
MR.A.G.PATWARDHAN	1000	SMT.RAJASHRI SARANG	1000
SMT.SHAILAJA J.PAVNASKAR	1000	MR.M.B.SARDAR	1000
MR.TULSHIRAM N.PAWAR	1000	MR.RAMA D.SARODE	1000
MR.PANDITRAO M.PAWAR	1000	MR.SUBHASH E.SASTE	1000
MR.BHIMAJI K.PAWAR	1000	MR.SHAM SASWADE	1000
MR.D.S.PAWAR	1000	MR.PRASANNA SATAWLEKAR	1000

MR.RAVINDRAR.SATPUTE	1000	MR.M.S.TONGE	1000
MR.RAJEEV M.SAVALE	1000	A TOPAN	1000
SMT.KUNDA G.SAVARDEKAR	1000	SMT.VIDYA H.TORASKAR	1000
MR.JAGAN R.SAWALE	1000	MR.ANIL M.TOTADE	1000
MR.RAMAKANT A.SAWANT	1000	MR.BALKRISHNA TULSANKAR	1000
MR.ANIL V.SAWANT	1000	MR.SHANTARAM TURALKAR	1000
MR.NAMDEV L.SAWANT	1000	MR.R.K.UKEY	1000
MR.BHARGAV K.SAWANT	1000	MR.VASUDEO UPADHYE	1000
MR.BHAULAL H.SHAHARE	1000	MR.VIJAY A.UPASANI	1000
MR.T.R.N.SHARMA	1000	SMT.MEENAL SUDHIR VAIDYA	1000
MR.RAJARAM D.SHELAR	1000	MR.S.VENKATRAMANI	1000
MR.MANIK D.SHENDE	1000	MR.L.K.VERMA	1000
MR.K.G.SHENDE	1000	MR.SHRIKANT VAIDYA	1000
MR.SHARADCHANDRA SHETH	1000	MR.DILIP R.VIDHATE	1000
MR.CHANDRAHAS SHETTY	1000	MR.VIJAKUMAR VISHAMPAYAN	1000
MR.SHARAD K.SHIMPI	1000	SMT.TULSI VIVEK	1000
MR.S.V.SHINDAGIKAR	1000	MR.P.S.VYAWAHARE	1000
MR.RAJARAM T.SHINDE	1000	MR.P.R.WAGARKAR	1000
MR.RAMESH P.SHINDE	1000	SMT.KAMAL WAGH	1000
MR.RAMESH SHIRODKAR	1000	MR.DILIP B.WAGH	1000
MR.SHANTARAM K.SHRIMAVALE	1000	MR.SUKDEO F.WAGH	1000
MR.VISHNU SHRIVASTAVA	1000	MR.AMBU B.WAGH	1000
MR.P.G.SHUKLA	1000	MR.SUBHASH F.WAGH	1000
MR.SHYAMSUNDER SHUKLA	1000	MR.A.B.WAGHMARE	1000
MR.P.G.SINGH	1000	MR.KANHAIALAL D.WANI	1000
MR.DILIP R.SIRSAT	1000	MR.UKHARAM R.WANI	1000
MR.JOQUIM SOARES	1000	MR.VISHNU T.WANKHEDE	1000
SMT.REKHA SOMAIYA	1000	MR.ASHOK WARHADE	1000
MR.SHRIKANT SOMAN	1000	MR.P.S.WASDIKAR	1000
SMT.GEETA SOMAN	1000	SMT.ROHINI WATVE	1000
MR.E.S.SOMKUWAR	1000	A WELLWISHER	1000
MR.MURLIDHAR SOMKUWAR	1000	A WELLWISHER	1000
MR.RAMCHANDRA M.SONAVANE	1000	A WELLWISHER	1000
MR.SAHEBRAO J.SONAWANE	1000	A WELLWISHER	1000
MR.R.M.SONTAKKE	1000	MR.BALKRISHNA D.YADAV	1000
SMT.KAMCHAN SUBRAMANYAN	1000	MR.UTTAM K.YADAV	1000
MR.RAMESH N.SUGANDHI	1000	MR.DINKAR ZADE	1000
SMT.MANGALA SUKHDEVE	1000	SMT.SMITAZORE	1000
MR.P.I.SUKUMARAN	1000	MR.S.G.PAI	850
MR.PRAKASH P.SULE	1000	MR.V.R.DEHANKAR	600
MR.R.S.SURANA	1000	MR.VASANT BHANDAKKAR	501
MR.ARUN K.SURVE	1000	SMT.VISHAKHA V.DANDEKAR	501
SMT.MADHURI M.SURYAWANSHI	1000	MR.ANIL PUSADKAR	501
MR.DIGAMBAR L.SURYAWANSHI	1000	SMT.MYTHILI RAJGOPALAN	501
SMT.GAURI SWADI	1000	SMT.SHALAKA SOHANI	501
MR.M.G.SWAMI	1000	SMT.PRABHAVATI AGRAWAL	500
MR.SHIVRAJ N.SWAMI	1000	MR.V.J.BAHALANI	500
MR.SURESH R.TALWARE	1000	MR.AMBADAS BAJAJ	500
MR.PRATIBHAH.TATTU	1000	MR.ARJAN L.BAJAJ	500
MR.B.B.TAYDE	1000	MR.J.K.BAKHARU	500
MR.BHIMRAO R.THORAT	1000	MR.I.D.BASANTWANI	500
SMT.SUNITA S.THOSAR	1000	MR.A.P.BHANARKAR	500
MR.SHRINIWAS TIKEKAR	1000	SMT.GOURI BHAVE	500
SMT.SUREKHAJ.TILAK	1000	MR.SUBHASH N.BORKAR	500

MR.R.J.BUDHWANI	500
SMT.PUSHPALATA V.CHAVAN	500
MR.K.K.DAYANI	500
MR.P.R.DESHMUKH	500
MR.PRABHU H.FULZELE	500
MR.PRAKASH N.GANGAL	500
MR.J.R.GOSAVI	500
MR.K.J.GURBUXANI	500
MR.K.J.JAGWANI	500
MR.J.R.KADU	500
MR.PADMAKAR KARANKAR	500
MR.JAGAN KAWARE	500
MR.W.E.KOLHATKAR	500
MR.MOHANKRIPLANI	500
SMT.M.V.KULKARNI	500
MR.RAMESH KULKARNI (JALNA)	500
MR.RATNAKAR R.KULKARNI	500
MR.N.P.LALWANI	500
MR.M.M.MADHUGIRI	500
MR.U.K.MAKHIJANI	500
MR.G.J.MANWANI	500
MR.L.J.MULCHANDANI	500
MR.DINESH PARANJPE	500
MR.VISHWAS T.PATIL	500
MR.SUDHAKAR S.PATTE	500
MR.A.K.RAMANI	500
MR.V.R.ROKDEY	500
MR.GUL MOHD SHAIKH	500
MR.M.D.SHENOLIKAR	500
MR.C.M.TEKCHANDANI	500
MR.M.B.TILWANI	500
MR.TANAJIRAO SHINDE	400
MR.M.L.KULKARNI	250
MR.B.D.SHELKE	250
MR.JASVANTLAL SHAH	240
MR.Y.W.MORE	200
MR.ULHAS PATKI	200
SMT.B.M.AIGALIKAR	100
MR.K.V.GADGIL	100
MR.P.M.JOSHI	100
MR.G.S.KARMARKAR	100
MR.N.A.KATTI	100
MR.K.A.KATTI	100
MR.D.R.KELKAR	100
MR.S.S.KULKARNI	100
MR.A.M.MUTTAWALLI	100
MR.R.M.PATIL	100
MR.G.S.PATIL	100
MR.V.H.PENDSE	100
MR.N.R.TARE	100
MR.S.D.DESHMUKH	20

स्टेट बँक पेन्शनर्सचे धरणे आंदोलन

“स्टेट बँकेतून निवृत्त होतांना त्यावेळी असलेल्या पगाराच्या बेसिकनुसार, नियमाप्रमाणे पेन्शन मिळावयास पाहीजे, परंतु स्टेट बँक प्रशासन व भारत सरकारचे वित्त मंत्रालय बेकायदेशीरपणे कमी बेसिकवर पेन्शन देऊन, देशभरातील ४० हजार स्टेट बँक पेन्शनरांचे शोषण गेल्या १५ ते १८ वर्षांपासून करीत आहे. व्यवस्थापनाची ही कृती अत्यंत संतापजनक व कायद्याला काळीमा फासणारी आहे. बँक प्रशासन व भारत सरकारने ह्या धोरणात त्वरित बदल करून अन्यायाचे परिमार्जन करावे अशी त्यांना नम्र विनंती आहे. अन्यथा, पुढे सुरू होणाऱ्या तीव्र लढ्याचा भाग म्हणून, महात्मा गांधी व भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्यापासून प्रेरणा घेऊन स्टेट बँकेतील १ लाख पेन्शनर्स दिल्ली येथील राजघाटावर सनदशीर व शांततापूर्ण मार्गाने आंदोलन करतील” असा इशारा अखिल भारतीय एस.बी.आय.(७वा द्विपक्षकरार) पेन्शनर्स फेडरेशनचे संयोजक व नागपुरातील ७व्या द्विपक्षकरारांतर्गत येणारे सर्वात वयोवृद्ध कार्यकर्ते, ७८ वर्षांचे श्री.जयंत वकील यांनी दिला. दि.२ ऑक्टोबर रोजी संविधान चौकात झालेल्या धरणे कार्यक्रमाचे उद्घाटन करतांना ते बोलत होते.

श्री. वकील पुढे म्हणाले की, “पेन्शनर जर देवाघरी गेला तर त्याच्या विधवा पत्नीला मात्र वास्तविक परंतु वाढीव फॅमिली पेन्शन मिळू शकते. म्हणजेच पत्नीला जास्त फॅमिली पेन्शन मिळण्यासाठी पेन्शनरने मरण पत्करणे आवश्यक आहे. अशी अमानुष परिस्थिती स्टेट बँकेत तयार झाली आहे. देशभरातील अन्यायग्रस्त पेन्शनरांमध्ये जागृती निर्माण करून व मोठी चळवळ उभी करून हे चित्र बदलल्याशिवाय आम्ही थांबणार नाही” असा निर्धारही त्यांनी शेवटी व्यक्त केला.

संघटनेचे मुख्य संयोजक श्री.मधुकरराव घाडगे हे कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी होते. कार्यक्रमाचे संचालन श्री.अनिल पिंपळापुणे तर आभार प्रदर्शन श्री.दिलीप चौगुले यांनी केले. मोठ्या संख्येत नागपूर व विदर्भातील पेन्शनर्स उत्साहाने ह्या कार्यक्रमात सहभागी झाले. इतर मार्गदर्शक वक्त्यांमध्ये सर्वश्री.सी.एन.वझीरानी, एम.पी.एस.सहानी, पी.टी.राजा, अविनाश निमदेव, आर.पी.पाटील, शाम गुलगुलवार, बी.जी.गजभिये, रमेश व्यवहारे, एस.वाय.कृपाल, प्रकाश बडगे, दिवाकर बक्षी, आर.टी.जोशी हे होते.

- जयंत वकील, नागपूर

मो. : ०९४२३९११२२४

अनुभव

अंध कळ्यांच्या सहवासात

तुला पाहते रे तुला पाहते
तुझी मूर्त माझ्या उरी राहते
जरी आंधळी मी तुला पाहते

नीताने भावेशबद्दल आपल्या नवऱ्याबद्दल काढलेले हे शब्द. आयुष्यात समर्पण, अत्युच्च प्रेम ह्याचा वास्तुपाठ म्हणजे नीता. स्वतः डोळस असून एका अंध मुलावर जीवापाड प्रेम करून घरच्यांचा विरोध पत्करून त्याच्याशी प्रेमविवाह केला. भावेश शाळेत असताना मुलं त्याला 'आंधळा, आंधळा' म्हणून चिडवत. त्याची आई फार शिकलेली नसली तरी त्याला वाचून दाखवायची. तिनेच त्याला शिकवले. ती माऊली म्हणाली, भावेश तू जग बघू शकत नसलास तरी असं काहीतरी वेगळं करून दाखव की जग तुझ्याकडे बघत बसेल. भावेशला स्वतःला प्रकाश देणाऱ्या मेणबत्या बनवायची त्याची इच्छा होती.

संकटे एकटी येत नाहीत. ती हातात हात घालून येतात. तसंच भावेशचं झालं. त्याची नोकरी गेली, कॅन्सरने आई गेली, वडिल तर आधीच गेले होते आणि त्याची दृष्टीही संपूर्ण गेली. पण खचून न जाता संकटांना संधी मानून त्याने स्वतःच्या पायावर उभं राहायचं ठरवलं. मेणबत्या करून तो हातगाडीवरून विकू लागला. त्याला कोणी लोन देईना, मदत करेना. त्याचवेळी नीता त्याच्या आयुष्यात आली. हळूहळू त्यांनी स्कुटर घेतली, टेम्पो घेतला. मोठ्या प्रमाणात मेणबत्या करून स्वतःची कंपनी काढली. त्यात अनेक अंध मुलांना शिकवून पायावर उभं केलं. स्वावलंबी बनवलं. या यशात त्याची पत्नी नीता हिचाही मोठा वाटा आहे.

अंधत्व ही कमतरता न मानता त्यावर मात करून तो खेळाडू झाला. अनेक खेळात तसेच पॅराऑलिंपिकमध्ये त्याने भरपूर मेडल्स मिळविली. स्वतःच्या जिद्दीवर आपला व्यवसायही त्याने आंतरराष्ट्रीय पातळीवर नेला. त्याचा वेळू गगनाला भिडला आहे. खेळाप्रमाणे व्यवसायातही अनेक रेकॉर्ड्स भावेशला मोडायचे आहेत. आज तो आपल्या पत्नीबद्दल कृतज्ञतेने म्हणतो,

आज चांदणे उन्हात हसले तुझ्यामुळे
स्वप्नाहून जग सुंदर दिसले तुझ्यामुळे

भावेशवरून आणखी एक गोष्ट आठवली. शाळेत मास्तरांनी विद्यार्थ्यांना कागदाचे अनेक तुकडे दिले आणि सांगितले, हे तुकडे एकमेकांना जोडून भारताचा नकाशा बनवा. एका मुलाने पटकन नकाशा बनवला. मास्तरांनी विचारलं, इतका लवकर कसा बनवलास? विद्यार्थी म्हणाला, सर या कागदाच्या तुकड्यांच्या मागे माणसाचं चित्र आहे. मी माणूस जोडला. भारताचा नकाशा आपोआप तयार झाला. याला राष्ट्रीय एकात्मता म्हणतात. ही एकात्मता आपल्या भारताची शान आहे. ती मला

अनामप्रेमींनी महाबळेश्वरला अक्षयतृतीयेला अंधांचे राष्ट्रीय संमेलन घेतले होते, त्यात बघायला मिळाली. मी पण अनामप्रेमी आहे. म्हणूनच मलाही हा सोहळा बघायचं भाग्य लाभलं.

अनाम म्हणजे ज्याला कोणत्याही प्रसिद्धीची गरज वाटत नाही, आपले नाव कुठेतरी यावे असे मनात वाटत नाही ते अनाम. आणि प्रेमाने कोणतीही परिस्थिती म्हणजे जग जिंकता येते म्हणून अनामप्रेम. अंधांच्या सहवासात तीन दिवस राहिले. त्यांच्याशी बोलले, त्यांच्याबरोबर सहभोजन केले. त्यांच्या कोंडलेल्या भावनांना, हृदयातील वेदनांना वाट करून दिली, साद घातली. तेव्हा जाणवलं की दुर्दम्य इच्छाशक्ती असली की काहीही अशक्य नसतं. गांधीजींनी सत्याचे प्रयोग केले. आम्ही प्रेमाचे प्रयोग करतो. प्रेमाचे प्रयोग करताना वाटलं. खरं म्हणजे आपण डोळे असलेले लोक अंध आहोत. कोणी सत्तेने, कोणी धर्मने, कोणी पैशाने, कोणी व्यवहारातील तात्कालीन लाभांनी. जे डोळस आंधळ्यांसारखे वागतात त्यांच्यासाठी ओशो म्हणतात, "मैं अंधोंकी बस्ती में रोशनी लेकर घूम रहा हूँ!"

अंधांना फक्त चर्मचक्षू नाहीत; पण त्यांचे अंतःचक्षू उघडले आहेत. त्यांना तुमच्यातील आत्मा दिसतो, सहसंवेदना जाणवते. म्हणून आपण थोडा काळ आपलं अंधत्व विसरून या खऱ्या अंधांवर प्रेमाचं सिंचन करू या. अंध केवळ वासांनी, स्पर्शांनी, ऐकण्यांनी कितीतरी गोष्टी आपल्यापेक्षा सरस करू शकतात. या अंधमुलांच्या राष्ट्रीय मेळाव्यातून मी त्यांचे अदृश्य प्रेम समजून घेऊ शकले.

इतकी वर्षे फक्त अन्यायाच्या रॅली (कामगारांचे प्रश्न, त्यांच्या मागण्या, पगारवाढ इ.) पाहिल्या होत्या पण महाबळेश्वरला या अंधांची प्रेमाची रॅली आयुष्यात पहिल्यांदाच पाहिली. प्रेम ओसंडून वाहत होते. त्या बिचाऱ्या मुलांच्या काही मागण्या, प्रश्न नव्हतेच. उलट गोड आवाजात आपापल्या भाषेत सर्व मुलं छान हसून गाणी म्हणत होती. या रॅलीचं अवर्णनीय दृष्य बघून डोळ्यांचं पारणं फिटलं. अंतर्मुख व्हायला झालं. भारतातल्या दहा राज्यांमधून एकोणीस शाळांचे सर्व वयोगटातील चारशे विद्यार्थी जमले होते. हिंदुस्थानच्या इतिहासात पहिल्यांदाच अंधांचा राष्ट्रीय मेळावा झाला आहे. सगळ्यांनी जगावेगळं समृद्ध जग पाहिलं.

अंध मुलांचं वागणं, बोलणं, त्यांचं पाठांतर त्यांचे कडू गोड अनुभव त्यांना पावलोपावली येणाऱ्या समस्या, तरीही आनंदी वृत्ती, जिद्द आणि कष्टाची तयारी पाहिली. त्यांची स्थिरता, एकाग्र चित्त आणि एकाग्र मनाने कोणतीही गोष्ट करणं, प्रवाहाविरुद्ध जावे लागूनही जगण्याची जिगर, मोठं मन पाहिलं तेव्हा आमच्या अडचणी आमचे प्रश्न कुठल्याकुठे विरून गेले. तेव्हा वाटलं, आपलं दुखलेलं कळतं तसं दुसऱ्याचं दुखलेलंही आपल्याला कळलं पाहिजे. आपण कृतज्ञतापूर्वक समाजाचं जे देणं लागतो ते दिलं पाहिजे, कोणत्याही सबबी न सांगता. म्हणतात ना, 'जिथे इच्छा आहे तिथे मार्ग निघतो.' ज्याला आवड आहे त्याला सवड मिळते. या अंध मुलांनी आपण अंध

आहोत याचा बाऊ न करता, सहानुभूती न मागता, उलट त्याचा स्वीकार केला आहे. म्हणूनच त्यांची सर्व क्षेत्रात उल्लेखनीय प्रगती होते आहे.

खरं तर आपण डोळस लोक भाग्यवान आहोत. आपल्याला निसर्गाची रूपं बघता येतात. चंद्र, सूर्य, पक्षी, प्राणी, झाडं, फुलं, फळं, समुद्र, नद्या, डोंगर पण आपण तो निसर्ग अनुभवत नाही. उपभोगतच नाही. कारण आपण स्वतःशीच एकरूप नाही, तर इतरांशी एकरूप कसे होणार? माणसांच्या सुखासाठी निसर्ग सिंहाचा वाटा उचलतोय आपण निदान खारीचा तरी उचलूया. परिवर्तन हृदयापासून केलं तर यशस्वी होतं. म्हणून आपण स्वयंप्रकाशीत होऊ आणि इतरांना प्रकाश देऊ. मनामनात क्रांती झाली की समाजातील उपेक्षितांना आपोआप मदतीचे हात दिले जातील. त्यांच्यावर असं प्रेम करू या की ज्या प्रेमात कसलीही अपेक्षा नाही, स्वार्थ नाही, फक्त समर्पण आहे. खरं म्हणजे ही आपल्या प्रत्येकाची जबाबदारी आहे, कर्तव्य आहे.

इथं अंध मुलांनी रोप मल्लखांबात आंतरराष्ट्रीय रेकॉर्ड्स मोडले होते. काहीजणांनी अंधांसाठी असणाऱ्या आंतरराष्ट्रीय खुल्या बुद्धीबळ स्पर्धेत प्रथम क्रमांक पटकावले होते. ऑर्केस्ट्रामध्ये सर्व प्रकारची वाद्यं, डोळसांना सुद्धा लाजवतील इतक्या सफाईदारपणे मुले वाजवत होती. स्टेजवर सर्व नृत्यप्रकार एकही बीट न चुकता करत होती. त्यांची स्टेजवरची थिरकणारी पावलं बघून थक्क व्हायला होतं. आपोआप सर्व प्रेक्षकांकडून त्यांना स्टॅडींग ओव्हेशन दिले गेले. टाळ्यांच्या कडकडाटात भरभरून दाद मिळाली. गाण्याचा सुंदर सुरेल गळा, तालासुरांचं अद्भूत ज्ञान, अभिनय, कविता, साहित्य, एकही क्षेत्र असं नाही की ज्यात या अंध मुलांनी प्रावीण्य मिळवलं नाही. त्यांच्यात अनेक कलागुण आहेत त्यांना फक्त अनामप्रेमींनी व्यासपीठे दिली.

काही अंध विद्यार्थी सी.ए. झाले आहेत. काही इंजिनियर, काही एम.बी.ए., कोणी मोठे व्यावसायिक, कोणी मोठ्या पदांवर अधिकारी आहेत. खेळात, गिर्यारोहणात, मॅरॅथॉन कशातही ही मुलं मागे नाहीत. एक जण तीन डिग्न्या घेऊन शाळेची मुख्याध्यापिका आहे. नेटाने हिमालयातील उंच शिखर चढून 'लिमका बुक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्ड्स' मध्ये जागतिक विक्रम नोंदवला आहे. महाराष्ट्र राज्याचा विशेष गिर्यारोहणाचा, सर्वातकृष्ट खेळाडूंचा शिवछत्रपती राज्य क्रिडापुरस्कार मिळवला आहे. दिल्लीला जागतिक महिला अधिवेशनातही जगातील ज्या अंध महिलांची निवड केली गेली त्यात नेहाची निवड झाली होती. काहीजणी वॉटरफॉल, रॅपलींगसारख्या साहसी गिर्यारोहणात अग्रेसर होत्या. कोणाला कुसुमाग्रज प्रतिष्ठानचा 'गोदावरी गौरव पुरस्कार' मिळाला तर कोणाला 'ऑल राउंडर' पुरस्कार मिळाला.

कुणी नृत्यात अग्रेसर तर कोणाची अंध संस्थेचे अध्यक्ष, सचिव म्हणून निवड झाली.

खूप अभिमान वाटावा अशी कामगिरी करणाऱ्या या अंध विद्यार्थ्यांकडे पाहून असे वाटले.

'Let's not give sympathy but opportunity to them.'

तसंच अनाम प्रेम ही एक विचारधारा आहे, प्रवाह आहे, परिवार आहे, प्रेम शिंपीत जा हे त्याचे त्यांचं ब्रिदवाक्य आहे. समाजातील उपेक्षितांसाठी मग ते मुकबधीर, अंध अपंग, मतिमंद अनाथ कोणीही असोत, त्यांच्यासाठी हृदयापासून वाटणाऱ्या तळमळीने भक्तिभावाने, निरपेक्षपणे काहीतरी चांगलं समाजासाठी चांगलं काम करण्याची धडपड बघून अनाम प्रेमीनाही सॅल्यूट करावासा वाटला.

३३/१५

उज्ज्वला कुलकर्णी, पुणे
मो. ९८९०९४६६८४

दिल्या घरी तू सुखी रहा

लेकीच्या हातात हिरवा चुडा चढवताना
चार सोन्याच्या दगिन्यांनी मढवताना
आईचे भुंडे हात अदृश्यच असतात
लेक मात्र त्या हातांसाठी
टिपं गाळते मनातल्या मनात
अन् आईच्या चेहऱ्यावर असतो
नुसता ओसंडून जाणारा आनंद!
लेकीला बोहल्यावर चढवताना
बाप मात्र वाकलेला असतो
बापाने सोडलेला सुस्कार
लेकीच्या काळजात उतरत
मणामणांचं ओझं बनतो
अन् बापाच्या चेहऱ्यावर ओसंडून वाहतो कृतार्थतेचा भाव!
भाऊ सुटाबुटात तरतरीत
पाहण्यांच्या सरबराईत गुंतलेला,
लाह्यांचा शेला मिरवणारा
बहिणीला मात्र रुखरुख लागलेली घेईल का हा?
बाबांच्या खांद्यावरचं ओझं!
अन् आईच्या मनावरचा भार!

सौ. सुषमा तिळवे, फोंडा (गोवा)
मो. ९८२३०५५७५९

५८/१५

ललित

बे एके बे' - पाढा पापपुण्यांचा - बाकी शुन्य

सेवानिवृत्त झाल्यानंतर मी चतुर्थीचा उपवास करणार होतो. करणार, धरणार या बोली भाषेत चांगला दिवस पाहून उपक्रम चालू करण्याची एक पद्धत आहे. पण या ठरलेल्या मुहुर्तावर काय होते ते देव जाणे. एका चतुर्थीला काय झाले ते त्या देवालाच माहिती. कारण बहुधा त्याचेच मनात मला पुण्य लागावे असे नव्हते. चतुर्थीलाच सकाळी चहाबरोबर दोन मारीची बिस्किटे खाल्ली आणि सकाळी सकाळी सगळा बट्ट्याबोळ झाला. मला देवाची क्षमा मागण्यासाठी काय करावे, कोठे जावे असे प्रश्न पडले. पापाचे घडे भरल्यानंतर किंवा अजीर्ण झाल्यावर थोडेसे पुण्य उपवास केल्याने मिळते असे म्हणतात. आठवड्याचे सात वार, प्रत्येकाचा ठरलेला. सोमवार ते रविवार. उपवास कोणी सकाळी करतात आणि सायंकाळी सोडतात; तर कोणी सकाळी जेवतात आणि सायंकाळी उपवास करतात. पदार्थात पण आवडनिवड. राईस प्लेट नाही.

साधी भाजीच घ्याना. उपवासाला काकडी, भेंडी, बटाटे, रताळी, तांबडा भोपळा - धान्यात साबुदाणा, वरई, राजगिरा, शेंगदाणे - सर्व फळे - पिकते फुलते ते सगळे एकाच जमिनीत पण यामागे काही भौगोलिक, ऐतिहासिक, सामाजिक, आर्थिक कारण आहे का नुसते राजकारण? राजकारण नक्की नाही कारण राजकारण करण्यासाठी एक पक्ष असतो - त्याला बहुमत लागते आणि त्यामागे आमआदमी लागतात. आपण तर सेवानिवृत्त. मग उपवास धरण्यासाठी आणि पाप पुसण्यासाठी कुठल्या देवाला नवस करावा आणि तो फेडण्यासाठी परत देवालाच नमस्कार करावा याचे लेटेस्ट सर्क्युलर माझ्या वाचनात नाही. आपली जनसंख्या कोटीच्या कोटी आणि मुख्य कुलदैवत वंशपरंपरेने ठरलेली. दुकान उघडण्याच्या वेळेप्रमाणे कोणी सकाळी सहा नंतर प्रवेश, दुपारी विश्रांती आणि सायंकाळी शेजारती मग गुडनाईट. दक्षिणेकडील मंदिरात जाल तर देवदर्शनाच्या वेळा ठरलेल्या. राजस्थानमध्ये तर दर अर्ध्यातासाला देव पोषाख बदलतात. आपल्याकडे पुजारी सकाळी एक तांब्याभर पाणी देवाचे डोक्यावर ओतल्यानंतर फक्त दानपेटीतले पैसे घेण्यासाठी सायंकाळी येतात.

मी प्रसिद्ध दगडूशेठ गणपतीला नवस व नमस्कार करण्याचे नक्की केले. तर धाकटा नातू आपली ग्रामदेवता कसबा गणपती आणि जोगेश्वरी असताना हा दगडूशेठ गणपती का हे विचारणार म्हणून मी गप्प होतो.

देवांचं जन्मकाळ पण वेगवेगळे का? त्यातही राजकारण आहे का? मारूती सकाळी सूर्योदयाला तर श्रीराम दुपारी बाराला,

दत्तात्रय सुर्यास्ताला आणि सर्वांचा आवडता श्रीकृष्ण मध्यरात्री बाराला जन्म घेतात असे का? जन्ममृत्यु कार्यालय सदासर्वकाळ उघडेच याला शॉपअॅक्ट नाही का?

बँकेत एकाच आडनावाचे सहकारी असले तर त्यांना पटकन ओळखण्यासाठी काळाराम - गोराराम - दुपारी डबा खाल्यानंतर पेंगणारा डुल्यामारूती काम न करणारी तांबडी जोगेश्वरी अशी नावे ठेवतात. यामागे कसले आले राजकारण? प्रत्येक देवाला एक फुल तेवढेच प्रिय, गणपतीला कमळ आणि दुर्वा, विठोबाला तुळस, मारूतीला रूड पानाची माळ, शंकराला बेल यात कसले राजकारण? हल्ली बाजारात दहा रुपयाला कोमेजलेल्या फुलांचा पुडा मिळतो आणि सोसायटीत लावलेल्या फुलांचे गजरे होतात. पार्कींगला तर अजिबात जागा नाही मग दत्ताला गाय, शंकराला नंदी, गणपतीला उंदीर आणि देव- देविकांना वाघ, सिंह, हत्ती, अशी श्वापदे का? आयुधेपण किती प्रकारची, कोणाकडे चक्र, कोणाकडे त्रिशूळ, धनुष्यबाण, पण भक्तांकडे मात्र एके रायफल - पिस्तुल, हॅण्डबॉब, का? का ती फक्त समाज सुधारकांची हत्या करणाऱ्या समाजकंटकांकडेच असतात? देव घूत खेळत होते प्राण्यांच्या शर्यती लावत होते. त्यावेळेस मोका कायदा नव्हता का? मेनका, उर्वशी, रंभा, मयसभा होत्या मग बार बालांनाच बंदी हे काय राजकारण? गुरूंना गुरूदक्षिणा देत होते. त्यांना सरकारी अनुदान नव्हते का? मग डोनेशन - अॅडमिशन, बिल्डींग फंड, गोळा केला की का ओरड? देव देतो आणि पुढारी पचवितो. हल्ली काही देवदेविकांचे दर्शनासाठी ऑनलाईन बुकींग होते आणि भक्त खंडीभर सोने नाणे हंडीत टाकतात- त्याला 'चरणीसेवा' असे म्हणतात. आणि कालांतराने पुजारी - पुढारी आणि पेंढारी हंडी उघडून प्रसाद वाटून घेतात. आणि उरलेली खोटी नाणी भक्तांना देतात. यामुळे बँकेत सुद्धा पैशावरून वाद होतात आणि आपण मात्र खातेदारांना फाटक्या तुटक्या नोटा देतो आणि वाटेला लावतो. म्हणून अधुनमधून चालणारी 'एटीएम' बसविली. कोळसाखाण वाटप-टुजी-सिंचन घोटाळा याबाबत चर्चा- चर्बीकरण - चोथा झाल्यावर कोर्ट कचेरी खेळून शिक्षा झाल्यावर एकदम तब्येत बिघडून सरकारी खर्चाने दवाखाना परदेशी उपचार नंतर चिष्टी चपाटी, शिक्षेत सूट, सुटका, परत निवडणुका या चक्रात का फिरतात? दुष्यताने शकुंतलेला गटविले आणि रावणाने सितेला पळविले त्या वेळी महाभारत, रामायण आणि सध्याचे भारतातील राजकारणाचे भरीत यात काय फरक आहे? वारकरी आळंदी ते पंढरपुर दोनशे मैलांचे अंतर विठ्ठल विठ्ठल नावाचा घोष करीत पायी पंढरपुरला जातो आणि चौफळ्यातील खिडकीतून कळसाचे दर्शन घेतात यात पूण्य-भक्ती-भावना-समाधान आहे का? हेलीकॉप्टरमधून येऊन मागेपुढे पोलीस संरक्षणात पाद्यपूजा करून कपाळाला बुक्का लावण्यात, कायदा काय सांगतो यापेक्षा काय द्यावयाचे हे जमले ते

पुण्यवान. शंभर उंदीर खाऊन बोका काशी यात्रेला निघाला पण प्रत्यक्षात गेला नाही, मंत्रीपद गेले तर राज्यपालपद आहे का? चौकशीअंती जर गुन्हा दाखल झाला तर केलेला निवाडा निकालातच काढला तर त्यात कुठले राजकारण - विरोधी पक्षाला विरोध विसरून देशाचे भले करण्यासाठी मतभेद विसरा सांगताना आपल्याच पक्षात आपलेच चले पोट भरले नाही म्हणून दुसरा घरोबा करतात. कोर्टाने मागील निवाड्यात पगार आणि भत्ते वाढीची बोलणी केल्यावर मंजूर केलेल्या रकमेमधील मोठा वाटा शिताफीने काढून सेवानिवृत्तांना परत सुप्रीमकोर्टाची पायरी चढविण्याचे भाग्य पुण्य की पाप? तेव्हा देवा मी उपास-तापास करण्यात काही फार मोठे पापपुण्य केले असे वाटत नाही. भजन, किर्तन, नर्तन का परिवर्तन पडताळा - पदयात्रा का श्वेतपत्रिका? पापपुण्याची मिसळ आणि मिसळीत भेसळ, मी स्वतंत्र भारताचा आधार कार्ड - पॅनकार्ड - जन्माचा दाखला - सेवानिवृत्त सेनानी सुप्रीम कोर्टाचे पिंजऱ्यात उभा आहे, मला फक्त मृत्यू दाखला पानशेत पुरामध्ये भिजल्यामुळे मिळत नाही तेव्हा उपास-तापास, पाप-पुण्य कशाला? परमेश्वरा मी, उपवास करण्याचे रद्द केले आहे. मला क्षमा कर. नाहीतर तुलाच लागेल पाप. मग कर उपवास. बे चे पाढा बे एके बे बाकी शून्य.

३४/१५

मधुकर पालकर, पुणे

०२० - २४४७१७६६

प्रतिसाद

‘संवाद’चा प्रत्येक अंक हा प्रतिक्रिया लिहिण्यासारखा असतो, अगदी संवादच्या ब्रिदवाक्याप्रमाणे.

‘संवाद’चा अंक दिवसेंदिवस फुलत चालला आहे. संपादक मंडळाचे काम वाढत चालले आहे. परंतु सर्व संपादक मंडळी आळस न करता काम उत्साहाने व नेटाने करत आहेत.

ह्या महिन्यातील पी.ए.लोपीस (वसई) यांनी लिहिलेले ऋणनिर्देश वाचनीय आहे. तसेच त्यांनी मनातील भावना अगदी मनःपूर्वक मांडल्या आहेत. श्री. दांडेकर साहेबांचे (कै.कुड्याडी) यांच्याबद्दलची श्रद्धांजली व त्यांच्या कार्याची माहिती वाचून मन भरून येते. त्यांच्या कार्याची दखल पुन्हा एकदा ‘संवाद’मधून आल्यामुळे आमच्यासारख्या पेन्शनरांना नवीन माहिती मिळाली. त्याबद्दल श्री. दांडेकर साहेबांचे आभार.

संवाद लेख स्पर्धा २०१५ मधील द्वितीय पारितोषिक विजेते लेख स्त्री विभाग / पुरुष विभाग, तसेच तृतीय पारितोषिक विजेते श्रीमती उर्मिला परांजपे, श्री. गोविंद बागुल यांचे लेख वाचनीय व मनाला समाधान देणारे आहेत. ‘संगणक व मी’ या लेखातून, श्री. यशवंत ओगले यांनी कॉम्प्युटरचे शिक्षण घेऊन स्वतःचा वेळ चांगल्या रितीने घालवतात, हे वाचून फारच बरे वाटले. तसेच त्यांनी केलेल्या आवाहनाचा सर्वांनी विचार करावा. सर्वांत

महत्त्वाचे म्हणजे पुस्तक परीक्षण हे नवीन सदर संपादक मंडळाने चालू केले आहे. श्री. गुपचूप व वसंत धुपकरांचे पुस्तक परीक्षणावरील लेख फारच चांगल्या रितीने मांडले आहेत.

डी.ए. कुलकर्णी, पुणे,

मी ३१ जुलै रोजी स्टेट बँकेतून सेवानिवृत्त झालो. साहजिकच काल ‘संवाद’चा (माझ्या दृष्टीने) पहिला अंक मिळाला. धन्यवाद! ‘संवाद’विषयीचे थोडेफार कुतुहल असल्याने संपादकीयपासून राजगुरू ट्रॅव्हल्सच्या जाहिरातीपर्यंत सर्वच अंक वाचून काढला. फार समाधान वाटले. ‘संवाद’चे व्यासपीठ किती परिणामकारक ठरू शकेल याची खात्री पटली. सर्व पेन्शनर्स ‘संवाद’चे सभासद असणे अतिशय महत्त्वाचे आहे. कारण बँकेच्या सेवेत असताना आपल्यासमोर संगणक असल्याने किंवा काही अडचण आल्यास जवळपासच्या काऊंटरवर वा नजिकच्या शाखांमध्ये सल्लामसलत सहज शक्य होत असे. सेवानिवृत्त झाल्यावर ही उणीव प्रकर्षाने जाणवते. प्रत्येकाला तो एकटा असल्याचे जाणवते. ‘संवाद’/ पेन्शनर्स असोसिएशन ही उणीव भरून काढू शकेल. आपण कोणीही एकटे नाही याचा विश्वास देऊ शकेल, मार्गदर्शनाचा लाभ मिळू शकेल.

आपण अंगिकारलेल्या कार्यास माझ्या शुभेच्छा! या कार्यास मी व्यक्तीशः काही खारीचा वाटा उचलू शकत असल्यास कृपया मार्गदर्शन व्हावे ही अपेक्षा! पुन्हा एकदा धन्यवाद!

नंदकुमार चाळके, अलीबाग,

‘संवाद’चा अंक नेहमीच वाचनीय ठरला आहे. या महिन्याच्या अंकात पेन्शनविषयी जो पत्रव्यवहार आपण प्रकाशित केला आहे तो खरंच समजावून घेण्याचा आहे. आपण करीत असलेला उपक्रम स्तुत्य आहे.

माझं लेखन आपण बऱ्याच वेळेला प्रकाशित केलेले आहे. दुसरा मुद्दा एकदा लेखन स्पर्धेत बक्षिस मिळाल्यावर त्यांना पुन्हा स्पर्धेत भाग घेता येणार नाही हा नियम पण थोडा शिथिल करणे रास्त कारण स्पर्धकांची संख्या मर्यादित असते अन् दर (आपल्या आकडेवारीप्रमाणे) स्पर्धेतून १,२,३ असे तीन स्पर्धक बाद झाले तर कितीसे उरणार हा पण विचार करण्याचा मुद्दा ठरू शकतो.

अशोक जोशी, डोंबिवली

विनोद

पत्नी - (पतीस) तुम्ही लढ्यापूर्वी मला सांगितले नाही की तुमचे पहिले लग्न राणीसोबत झाले आहे म्हणून.

पती - मी तुला बरेचदा सांगितले होते की मी तुला राणीसारखे ठेवीन म्हणून. आठव, आठव, पुन्हा एकदा.

६८/१५

पु. नि. देशपांडे, अमरावती मो.९७६४९७४४२२

ललित

स्टेटस् अपडेटेड

एकेकाळी स्टेटस म्हणजे रेफ्रिजरेटर, वॉशिंग मशीन, कार, मोटर सायकल, एअरकंडीशनर, इत्यादी वस्तू घरात असल्यास आपले स्टेटस इतरांपेक्षा जास्त उच्च दर्जाचे असल्याचे निदर्शनास आणून दिले जायचे. परंतु बदलत्या काळानुरूप आणि वाढलेल्या क्रयशक्तीमुळे वरील वस्तू प्रत्येक घरी दिसू लागल्या आणि क्रांतिच्या नावाखाली हळू हळू मोबाईल, फेसबुक, ट्वीटर, व्हॉट्सअप इत्यादी माध्यमांनी सर्वत्र शिरकाव केला.

व्हॉट्सअप, सोशल नेटवर्किंग हा आजचा प्रतिष्ठा प्राप्त झालेला शब्द आहे. या शब्दाचे वलय दिवसेंदिवस वाढते आहे. आता तर आपले आयुष्य देखील स्टेटस् सारखे झाले आहे. कोण, केव्हा, कुठे काय करतो, काय खातो कशाचा विचार करतो, काय बघतो सर्व स्टेटस् सतत अपडेट होत राहतात. हे सर्व स्टेटस् इतक्या लवकर अपडेट केले जातात की काही वेळापूर्वी आपण काय स्टेटस् अपडेट केले हे सुद्धा विसरून जातो. आपण सर्व ह्यामध्ये इतके गुरफटून गेलो आहोत की स्थळ वेळ काळ कशाचेही भान उरलेले नाही.

ह्या सर्वांच्या डोक्याची कमाल आणि क्षमता पहा किती प्रचंड वेगाने क्षणाक्षणाला कितीतरी स्टेटस् अपडेट्सचा विचार करतात. घटना घडल्याबरोबर क्षणातच त्याचे स्टेटस् सगळ्या सोशल नेटवर्किंग साईटस्वर हजर असते आणि हो विशेष म्हणजे घटना स्थळी हजर असणाऱ्या उपस्थितांना हे स्टेटस् माहिती असेलच असे नाही.

आजच्या दिवसांमध्ये वनलाईनर स्टेटसनी तर छोट्या विनोदांची भाषाच बदलली आहे. लांबच लांब लेख, कविता, गोष्टी वाचण्याचे कोणीच कष्ट घेत नाही. फक्त समोरच्या व्यक्तीला फॉरवर्ड करणे एवढाच कार्यक्रम शिल्लक राहिलेला आहे. याचा ज्ञानार्जन किंवा सामाजिक बांधिलकी इत्यादी गोष्टींशी काही संबंध असेल असे वाटत नाही. फॉरवर्ड केलेल्या मजकुरात काय माहिती दडलेली आहे आणि त्याचा समोरच्या व्यक्तीला किती व कसा उपयोग होईल याचा कोणी विचार करत नाही.

नुकतेच असे देखील वाचण्यात आले आहे की मल्टीनॅशनल्स आपल्या कर्मचारी वर्गावर त्यांच्या कामासोबतच त्यांच्या फेसबुक, ट्वीटरच्या स्टेटस्वर लक्ष ठेवून असतात. त्यामुळे त्यांच्या सहकाऱ्यांच्या डोक्यात काय भावी योजना आहेत याची माहिती मिळवून आपले पुढील धोरण आखतात.

आजकाल तर परिचित व्यक्ती काही काळ ऑफलाईन असेल तर किंवा स्टेटस् अपडेट नसेल तर विनाकारण मनाला हुरहुर लागते व नको त्या आणि नको तेवढ्या शंका मनात येतात

आणि अचानकपणे त्यांचे स्टेटस् अपडेट झाल्याबरोबर एकदम हायसे आणि शांत-शांत वाटते. हेच जर जिवलगान्या बाबतीत असेल तर स्वर्गप्राप्तीचाच आनंद होतो.

इतके सगळे पाहिल्यावर व ऐकल्यावर मला एक विचार सहज सुचला की ज्यावेळेस माझ्या आयुष्याचा शेवटचा क्षण जवळ येईल त्यावेळेस आपले हेल्थ स्टेटस् अपडेट करावे. त्यामुळे यमराजांना माझ्या आगमनाची आधीच माहिती मिळेल व त्यासाठी त्यांना विशेष धावपळ करावी लागणार नाही आणि स्टेटस् अपडेट झाल्याने सर्वांच्याच वेळेची बचत होईल. बघुया घडतो का काही स्टेटस् अपडेटचा चमत्कार.

३६/१५

श्रीपाद टेंबे, पुणे
मो. ९१५८०८८०४२

एस.बी.आय.पेन्शनर्स मित्रमंडळ डोबिवली, कल्याण

मंडळाची वार्षिक सभा दि.३ सप्टेंबर २०१५ रोजी दुपारी ४ वाजता डोबिवली (पू.) शाखेत आयोजित करण्यात आली. ह्या सभेत फोर्टीस हॉस्पिटल (कल्याण) मधील हृदयविकारतज्ञ डॉ.विवेक महाजन ह्यांचे 'हृदयविकार आरोग्यसल्ला' या विषयावर मार्गदर्शनपर व्याख्याण आयोजित करण्यात आले. डॉ.महाजनांनी स्लाईड्स्च्या माध्यमातून हृदयविकाराची लक्षणे, हृदयविकार टाळण्यासाठी काय काळजी घ्यावी, याविषयी मार्गदर्शन केले. तसेच उपस्थितांच्या शंकांचे निरसन केले. सभेला उपस्थित साठ सभासदांनी या उपक्रमाचा लाभ घेतला. बँकेचे सिनीयर मेडीकल ऑफिसर डॉ.डी.वाय.सामंत हे वरील व्याख्यानासाठी आवर्जून उपस्थित होते.

कार्यवाह, एस.बी.आय. पेन्शनर्स मित्रमंडळ,
डोबिवली-कल्याण

विनोद

रामभाऊ - (दुकानदाराला फोन करतात) पोपटलाल आहे?
दुकानदार - नाही.

रामभाऊ - (पुनः थोड्या वेळाने फोन करतात) पोपटलाल आहे?
दुकानदार - (त्रासून) नाही.

रामभाऊ - (पुन्हा फोन करतात) पोपटलाल आहे?
दुकानदार - हो. आहे.

रामभाऊ - (दुकानदाराला) तुम्ही वेडे आहात. पोपट-लाल कुठे? हिरवा असतो.

६८/१५

पु. नि. देशपांडे, मो.९७६४९७४४२२

लघुकथा

अळूची भाजी

श्रावणाची रिमझिम पिऊन सृष्टी एका वेगळ्याच चैतन्याने बहरते. या श्रावणातल्या प्रत्येक फुलाला वेगळाच गंध असतो, रंगाला आगळा तजेला असतो. हा रंगाचा फुलोरा बाजारातही आपलं वैभव मिरवत असतो.

हे वैभव निरखीत पारखीत मी भाजीबाजारात फिरत होते. नेहमीचीच भाजी पण येणाऱ्या उत्सवांचा सणांचा एक आगळा स्वाद लेवून येते. एरवीची अळुवडी व श्रावणातल्या अळूची वडी यातला फरक जिभेलाच जाणवतो असं नाही तर मानतही भिनतो.

श्रावण महिन्यात असं मन गुंतलेलं असतांनाच मी अळूच्या जुड्या घेतल्या, इतरही खरेदी केली आणि उल्हसीत मनानं घरी परतले. पिशवी फ्रीजमध्ये रिकामी करीत असतांनाच अळूचं वेगळेपण जाणवलं. पुन्हा पुन्हा मी अळूच्या जुड्या वर-खाली तपासल्या आणि सत्य उमगलं की हे अळू वडीचे नसून भाजीचे होते.

क्षणभर अळूच्या पातळ-भाजीचा रसास्वाद जिभेवर घोळला आणि.... लगेच मन भानावर आलं. मुख्य प्रश्नानं उग्र स्वरूप धारण केलं. अळूची भाजी करायची कशी? अळूच्या भाजीची चव जशी मनात होती तशीच ऐकलेली कानात होती. आई, मावशीकडून त्या कृतीची खासियत, ती करण्यातली गडबड, काळजी लक्षात होती. पण प्रत्यक्ष कृती माहीत नव्हती.

शेवटी ठरवलं की मैत्रीणीनाच विचारावं. दुसऱ्या दिवशी सकाळची कामं घाईगदीनं आटोपून ऑफीसात जाईपर्यंत मी हे सगळे विसरूनही गेले. दुपारी कॅटीनमध्ये जेव्हा डबे उघडले तेव्हा कशी कोण जाणे पण अचूक आठवण झाली आणि मी मैत्रीणीना समार्क प्रश्न टाकला-

“ए, बाकी सगळं नंतर बोलू, पहिल्यांदा सांगा अळूची भाजी कशी करायची?”

ह्या प्रश्नानं खाण्यासाठी उघडलेली सगळ्यांची तोंडं एकदम चालू झाली.

“अगं, सोप्या आहे, अळू चिरायचं, देठही चिरायचे, त्यात चण्याची डाळ आणि दाणे घालायचे” - उर्मिलानं सांगितलं.

“ए, अगं तिला दाणे, डाळ काय सांगतेयस? मी सांगू का मिने, तू आपली काजूच घाल” - मिताली म्हणाली.

“कां गं? तुम्हा मैत्रीणीना काय वाटतं माझ्या घरी दुधा-तुपाचे नळ आहेत आणि मी काजू-बेदाणे हे पदार्थ गव्हा-तांदळासारखे डबे भरभरून ठेवते की काय? मी आपले दाणेच घालीन” - मी म्हंटलं.

“तसं नाही गं, पण खरंच या भाजीत काजू, त्यातल्या त्यात ओले काजू मस्तच लागतात. आता ओले काजू नाही मिळणार. पण सुके काजूचे तुकडे घालच” - अपर्णानं बाजू सावरली.

“बरं घालेन, पुढे सांग”.

“नंतर फोडणी दे. भाजी शिजली की चिंच गुळ घाल”.

सगळं सांगून झालं. मी पुन्हा पुन्हा कृती विचारून डोक्यात ठसवली, मनात घोळवली.

“एस पण तू ही भाजी करणार कधी? सकाळी करायला जमणार नाही तुला.”

“संध्याकाळीऽऽ” ज्योती चित्कारली.

तसं मी गोंधळून विचारलं- “कां? त्यात काय झालं?”

“अगंऽऽ संध्याकाळी अळूची भाजी करत नाहीत” - ज्योतीचं भयग्रस्त उत्तर.

यावर मी बाकीच्या सर्वांकडे प्रश्नार्थक नजर रोखली. प्रत्येकीच्या तोंडून गुळमुळीतपणे हेच उत्तर बाहेर पडलं.

“अं... तसं नक्की माहीत नाही. पण आमच्याकडेही सकाळीच करतात एवढं मात्र खरं.”

“हं! काहीतरीच. सकाळी करण्याचं कारण एवढच असावं की जास्त उरली तर संध्याकाळी संपवता यावी, हो! काजू बिजू घातलेली भाजी टाकून कोण देणार? माझा नाही विश्वास अंधश्रद्धांवर.”

माझं नेहमीचं भाषण सुरू झाल्यानंतर मैत्रीणींनी विषय बदलला. कारण अंधश्रद्धांवर माझा मुळीसुद्धा विश्वास नाही, एवढच नाही मी अशा गोष्टींची नेहमीच थट्टा करते हे सगळं त्यांना माहीत होतं.

त्यानंतर दिवसभराच्या कामात मी हे सगळं विसरून गेले.

घरी गेल्यानंतर नेहमीप्रमाणे थोड्याच वेळात संध्याकाळच्या स्वयंपाकाची तयारी मी सुरू केली. भाजी कोणती करायची याचा विचार करताक्षणीच अळूची भाजी आठवली. पाठोपाठ कृती व मैत्रीणींचा इशाराही आठवला. पण आज भाजी करायचीच या प्रबळ इच्छेनं बाकीचे सर्व विचार बाजूला ढकलले आणि मी चण्याची डाळ, दाण्यांच्या जोडीला चांगले मूठभर काजू घातले.

निगुतीनं काळजीपूर्वक भाजी केली. हळूच चारखून बघितली आणि त्या खुमासदार भाजीच्या खमंग चवीवर मनोमन खूष झाले.

ह्यांच्या आवडीची ही इतकी फर्मास जमलेली भाजी खाऊन ह्यांचा चेहरा कसा खुलेल याचं चित्र रंगवीत मी पप्पूचा अभ्यास घ्यायला सुरवात केली.

अभ्यासात साडेसात कसे वाजले ते कळलंच नाही.

सहज घड्याळाकडे लक्ष गेलं नी थोडीशी दचकलेच. नेहमी सातपर्यंत येणाऱ्या ह्यांचा अजून पत्ता नव्हता.

झाला असेल वेळ. काही काम निघालं असेल, असं मनाचं समाधान करून घेत टी.व्ही. लावला. थोड्याच वेळात छायागीत सुरू झालं... पूर्वीचं छायागीत, आता काय कधीही सिनेमाची गाणी लागतात.

पहिली दोन तीन गाणी चांगली होती. त्यानंतर पुन्हा एकदा घड्याळ बघितलं.

सव्वा आठ वाजले तरी हे आले नव्हते.

आता मात्र काळजीनं मन व्यापलं. मध्येच ज्योतीचा इशारा मनात चमकून गेला. पण पुन्हा माझ्या सुशिक्षित मनानं तो इशारा आपल्या चौकटीबाहेर ढकलून दिला.

बाकीचं छायागीत अस्वस्थ माननंच बघितलं.

छायागीत संपता संपता शालिनीचा फोन आला-

“काय मीना? जमली का भाजी? मिस्टर काय म्हणाले?”

“छे गं! मिस्टर आलेच नाहीत अजून.”

“का गं? ऑफीसमध्ये जास्त काम आहे की काय?”

“कोण जाणो? फोनही नाही केला त्यांनी. आज उगीचच केली भाजी...”

“तरी आम्ही सांगत होतो संध्याकाळी करू नकोस म्हणून...”

“अगं तसं नाही माझं म्हणणं... मला एवढंच म्हणायचंय...”

पण माझं म्हणणं काय ते ऐकून न घेताच शालूनं- “अय्या, अगं वैभव पडला टेबलावरून खेळता खेळता...” असं म्हणत फोन बंद केला.

मी गॅलरीत येऊन वाट बघत बसले.

हळू हळू मनात शालूच्या वाक्याचे, ज्योतीच्या इशान्याचे प्रतिध्वनी घुमायला लागले.

संध्याकाळी अळूची भाजी करू नये... हे एकच वाक्य प्रतिध्वनीसारखं मनावर आपटत राहिले... आणि एका खुळ्या क्षणी मी स्वतःशीच उद्गारले... “खरंच! उगीचच केली मी ही भाजी आता.”

घड्याळाचा काटा नवावरून सव्वा नऊपर्यंत सरकला. पप्पू सुद्धा गॅलरीत येऊन उभा राहिला. हळूच म्हणाला...

“मम्मी कसला विचार करतेस?” मघाशी शालूमावशीला काय सांगत होतीस?”

“अं... असंच... असं म्हणतात की संध्याकाळी अळूची भाजी करू नये. खरंच नको होती करायला, बघ आज नेमका बाबांना उशीर झाला.”

हे ऐकून नऊ वर्षांचा पप्पू खो खो हसायला लागला.

“काहीतरीच काय मम्मी? संबंधच काय त्या भाजीचा आणि बाबांचा ऑफीसमधल्या कामाचा?” विज्ञानयुगातलं पप्पूचं सत्यशोधक मन बोललं.

आता माझ्या मनावर त्या समजुतीचा पगडा पक्का बसला होता... त्यामुळे मी वैतागूनच त्याला गप्प बसायला सांगितलं. चक्क वसकून ओरडलेच त्याच्या अंगावर.

देवापुढे उभी राहिले. डोकं टेकून नमस्कार करायच्या निमित्ताने देवापुढच्या चौरंगावर नाक घासून चक्क माफी मागितली- पप्पूच्या नकळत.

हळूच पुटपुटले- “देवा, मी पुन्हा कधी अळूची भाजी संध्याकाळी करणार नाही.”

कुणी घरी लवकर आलं नाही तर काय करायचं ते कुणी कुणी बायकांनी सांगितलेले घरगुती उपाय करून बघितले. हळूच दाराबाहेर कोपण्यात मीठ टाकलं, पाण्याच्या बादलीत काठी उभी करून ठेवली, कडीला पळी अडकवली.

आता खरंच मन शांत वाटत होतं, हे नक्कीच लवकर येणार असं वाटू लागलं.

... आणि खरंच! हे पाचच मिनिटात आले...

ते आले नि मला हायसं वाटलं. मी त्यांना भरा भरा सगळे सांगितलं नी म्हटलं, “मी उगीचच ह्या समजुतींना हसत होते.”

हे ऐकून तर ते जोरात हसायला लागले. तशी मी रागावून विचारलं, “इथे आमचा जीव टांगणीला लागला होता नी तुम्हाला हसू येतंय.”

“एऽऽ रागावू नकोस गं. हसू आलं ते तुझ्या बदलत्या मनाचं. खरं सांगू? तुझे पहिले विचारच बरोबर आहेत. बोलून चालून या अंधश्रद्धा आहेत.” ‘अंध’ वर जोर देत ते म्हणाले.

“ते जाऊ दे, तुम्ही एवढ्या उशीरा कां आलात ते सांगा आधी.”

“तेच तर सांगतोय. अगं, मी सात वाजताच आलो नेहमीप्रमाणे.”

“आं? मग एवढा वेळ?” इतका वेळ त्यांच्याबद्दलच्या काळजीचं रुपांतर प्रेमात झालं होतं, पण त्यांच्या वाक्यानं त्या प्रेमाचं पाणी रागानं उकळू लागलं.

“हां! हां! ऐक तरी... अगं पलीकडच्या बिल्डींगमधले ते खालच्या मजल्यावरचे कुलकर्णी आहेत नां?, त्या कुलकर्णी वहिनी दारात उभ्या होत्या, त्या बघताच म्हणाल्या-

“भावजी, आमच्या राजूला ताप चढलाय. हे पुण्याला गेलेत, ते रात्री येतील- पण आता डॉक्टरांना बोलवायला हवंय. त्या डॉक्टरांना कधी तरी जाऊन आणावं लागतं. फोन करून बोलावलेलं नाही चालत, मुळात फोन घेतच नाहीत ते.”

“हे ऐकल्यावर मी त्यांच्या डॉक्टरांकडे गेलो, त्यांना घेऊन आलो व त्यांनी राजूला तपासून इंजेक्शन देईपर्यंत थांबलो. डॉक्टर जायच्या आधीच कुलकर्णी परत आले नी मी घरी आलो. पण काय गं? तू एवढी मतं कशी काय बदललीस? ते पुन्हा हसायला लागले.

मी मात्र पुन्हा मघाचं माझं वागणं आठवून मनाशीच ओशाळत होते. मधले ते काही क्षण माझं सुविचारी सुशिक्षित मन ह्या अंधश्रद्धांच्या इतकं आहारी गेल्याबद्दल स्वतःवरच चिडलं होते.

सौ.उज्ज्वल र. ब्रम्हांडकर, विरार(पू.) मुंबई

भूकेचं स्वप्न !

अजूनही मला कधी कधी असं वाटते की
व्याधींना झुगारून तरूणपणाच्या गावा जावे
भूकेचं पेटलेल्या सुप्तमनाच्या अग्नीकुंडात
वार्धक्याचा विचार न करता झोकून घ्यावे ॥१॥

“हार्ट नावाच्या बुजगावण्याला न घाबरता
तेलात चळचळलेले कांदे-पोहे मनसोक्त खावे
वरती भुरभुरलेल्या नारळाच्या खोबऱ्याने
डिशमधल्या पोह्याने डोळे घट्ट मिटून घ्यावे ॥२॥

डायट नावाच्या नसत्या थोतांडाला टांग देऊन
शेव अन् पोह्याच्या आघाडीत सामील व्हावे
अशा आनंददायी समविचारी महायुतीत
लिंबाच्या फोडीस आघाडीपक्षात सामावून घ्यावे ॥३॥

दबंगगिरी करून शिरलेल्या डायबिटीक शत्रुला
मित्रत्वाच्या नात्याने वाफाळलेला गोड चहा पाजावा
व्याधींना वाकुल्या करताना, अचानक ठसका लागावा
आणि ॲबनॉर्मल रिपोर्टस्चे घोटाळे उजेडात यावे
माझे थैमान घातलेले भूकेचे स्वप्न इथेच भंगावे! ॥४॥

माधव नाडकणी, गोरेगाव, मुंबई

८०/१५

मो. ९८१९०८४३८०

स्वत

नव्या पिढीला आम-जनांचे, भान कोठे राहिले
कोण आपुला कोण परका, ज्ञान कोठे राहिले
जो तो गुंतला स्व-हितात, विसरूनी माणुसकी
पवाडे तिचे ऐकण्यास, कान कोठे राहिले.....

सु-जल, सु-फल, उपजाऊ, रान कोठे राहिले
कसदार बिज-बियाणाचे, वाण कोठे राहिले
अहो, जंगले सिमेंटची, माजली इथे-तिथे
परसदारी कोकिळेचे, गान कोठे राहिले.....

भोजनावळीत केळीचे, पान कोठे राहिले
एकमेका घा-घ्यावयाचे, मान कोठे राहिले
कर्ण-कर्कश मंडपामधे, उघड-झाप दिव्यांची
हृदयात समईमधल्या, प्राण कोठे राहिले.....

शुद्ध-पावन गंगाजलाचे, स्नान कोठे राहिले
न्याय-नीति-निष्ठेला हो, स्थान कोठे राहिले
भरल्या पोटी सदा भुकेली, ही अवलाद कलीयुगीची
प्राजक्तासम सर्वस्वाचे, दान कोठे राहिले.....

८२/१४ गोविंद करमरकर, मो. ८८०५९५९८२४

सत्य

सत्याने वागा सत्यचि बोला, होतसे सत्याचा बोलबाला
सत्य मिळते का बाजारी, म्हणुनि माणूस शोधू ते लागला
सत्य विचारे तोंड लपवुनी, पळू लागते दूरी
असत्य त्याचे तोंड दाबुनी, करू लागते शिरजोरी ॥१॥

सत्य आहे का कधी, कोणालाही दिसले?
उगाच वाटे वेड्या मनास, मलाच ते गवसले!
धरू पाहता येईल हाता, असे मना वाटते
आणि अचानक हातातूनी, निसटूनीया जाते ॥२॥

न्यायमंदिरी न्याय देवता, उभी तुला घेऊनी
'सत्यमेव जयते' ची समोरी, साक्ष ठेवुनी
गीतेवरती हात ठेवुनी, साक्ष तिथे देताना
बघतो मी सत्याची, धडधडीत हत्या होताना ॥३॥

असली सोने आता उरले, फक्त तिजोरीत
नकली सोने अंगावरती, आज असे शोभत
सत्यावरती मात करूनी, असत्य ठरले मोठे
असत्यच आता खरे होऊनी, सत्याचे ठरले खोटे ॥४॥

सीमा चित्रे, नागपूर

मो.९६६५०७१०९९

८२/१५

प्रीतीच्या पावसाची सर

पावसातल्या पाण्याच्या स्पर्शाने
पाऊले नाजूक, माझी भिजली होती,
घोंगावणाऱ्या त्या वान्याने
घट्ट केसांची वीण उसवली होती

वाकलेल्या माडांना पाहूनी मजला
वृथा मी भयकंपीत झाले होते
वाळूत उमटलेल्या पाऊल खूणांनी
माझे अस्तित्त्व मला उमजून आले

नकळत मजला, धरित्रीवर तेव्हा
रात अवतरली होती
गर्द रानावनाच्या गाभाऱ्यात
बहार चांदण्याची फुलली होती

दूर माडांच्या सावल्यांत थरल्या रे
तुझी चाहल मला लागली
तप्त माझ्या देहावरती
तुझ्या प्रीतीची
सर, बरसूनी गेली

७६/१४

दिलीप अ. रेडकर, गोरेगाव, मुंबई

आधुनिक वानप्रस्थाश्रम

थकलं तरी थांबायचं नसतं।
दुखलं तरी बोलायचं नसतं॥
घराचं घरपण गेलेलं असतं।
अशाही घरात राहायचं असतं॥
कान असून ऐकायचं नाही।
डोळे असून पहायचं नाही॥
तोंड असून चालवायचं नाही।
डोकं असून वापरायचं नाही॥

अशा या आधुनिक वानप्रस्थाश्रमात वावरायचं असतं ॥१॥

बुद्धी असून मुक्ती होते।

भोवतालची हिरवळ सुकून जाते॥

कोरड्यात ओलेपणा शोधायचा असतो॥

असाही एक आधुनिक वानप्रस्थाश्रम असतो ॥२॥

कर्तव्ये सगळी संपलेली असतात।

बाराची भूक भागत असते॥

एकांत मात्र हवाहवासा वाटतो।

व्यवहार तेवढा शिल्लक रहातो॥

असाही एक आधुनिक वानप्रस्थाश्रम असतो ॥३॥

मन मृगजळाचे मागे धावते।

आत्म्याशी संवाद साधू पाहाते॥

शरीर मात्र थकून जाते।

वानप्रस्थाश्रमाची जागा शोधत असते ॥४॥

हे देवा असा हा आधुनिक वानप्रस्थाश्रम कधी संपेल का?

सतत रामनाम जपायचं असतं।

अंती श्रीराम म्हणायचं असतं॥

अंती श्रीराम म्हणायचं असतं।

अंती श्रीराम म्हणायचं असतं॥

८८/१५

नलिनी गिजरे

श्री.बाळासाहेब चौबे व श्री.नानासाहेब नानिवडेकर
यांचा सत्कार सोहोळा नागपुरात संपन्न

कै.एकनाथ ठाकूर पुरस्कृत श्री.नानासाहेब मोरे उत्कृष्ट सेवा पुरस्कार- जो सभासदांना उत्कृष्ट सेवा प्रदान करण्यासाठी फक्त नागपूर झोनल सबसेंटरच्या सभासदांना प्रदान केला जातो, तो यावर्षीच्या अे.जी.एम. मध्ये नागपुरातील दोन वरिष्ठ सभासदांना त्यांनी केलेल्या कार्याची पावती म्हणून सन्मानपूर्वक प्रदान करण्यात आला. अत्यंत मानाचा समजला जाणारा हा पुरस्कार श्री.बाळासाहेब चौबे वय ८६ व श्री.नानासाहेब नानीवडेकर वय ८२ यांना जवळ जवळ ६०० सभासदांच्या उपस्थितीत टाळ्यांच्या गजरात प्रदान करण्यात आला.

श्री.चौबे यांनी निवृत्त झाल्याबरोबर पेन्शनर संघटनेच्या कामात कै.श्री.डेग्वेकर यांच्यासोबत काम करण्यास सुरुवात केली. सभासदांना जास्तीत-जास्त मदत करण्यासाठी व जास्तीत-जास्त सभासद असो. मध्ये आणण्यासाठी नागपूर झोनल सब सेंटर तर्फे त्यांना दोनदा या पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.

श्री.नानासाहेब नानीवडेकर यांनी निवृत्त झाल्याबरोबर असोसिअेशनच्या कामात रस घ्यायला सुरुवात केली. त्यांनी श्री.चौबे, श्री.पांडे यांना बरोबर घेवून २००२ पर्यंत ६५० नवीन सदस्य बनवले. नागपूर-अकोला-अमरावती-वर्धा-यवतमाळ येथे डिस्ट्रीक्ट सेंटरची स्थापना केली व तेथील अनेक पेन्शनर्सना सभासद करून त्यांना नागपूर झोनल सबसेंटरच्या कामात सामील करून घेतले व अशा रितीने संघटना मजबूत केली. श्री.नानीवडेकर अध्यक्ष असतांना १९९८साली नागपुरात फेडरेशनची सभा झाली, श्री.चौबे यांच्या मदतीने हे अधिवेशन अत्यंत यशस्वी झाले. ह्या दोघांच्या प्रयत्नामुळे व अधिकारी संघटनेच्या श्री.भाके यांच्या प्रयत्नांमुळे नागपूरच्या पश्चिम भागात एक नवीन दवाखाना सभासदांच्या सोईसाठी उघडण्यात आला. आज वय झालं तरी, आजही चौबे व नानीवडेकर संघटनेच्या कामात खूप रस घेतात व सभासदांना होईल तितकी मदत करतात. नागपूर झोनल सब सेंटरचे ह्या दोन मार्गदर्शकांना हा पुरस्कार दिल्याबद्दल सर्वत्र आनंद व्यक्त होत आहे.

राम कोल्हटकर, नागपूर
फोन-२२३६४५५

Regd. under RNI No. MAHBIL/2008/25425 & Declaration No. PHM/SR/63/VIII/2008 Dated 12/5/2008

SSPO Pune under Postal Concession Register No. PCW/151/2014-2016

Licence to Post without Prepayment No. WPP - 22 at Market Yard P.S.O. on 25th of each Month and published on 25th of the month

साठी असते कशासाठी?

साठी असते कशासाठी
आयुष्याच्या उतारावर
सिंहावलोकन करण्यासाठी
उदार मनाने साऱ्यांना
क्षमा करण्यासाठी ॥१॥
मनातली कटुता घालवून
सारवरपेरणीसाठी
तू तू मी मी विसरून
प्रेमाचे पंख पसरण्यासाठी ॥२॥
बोनस आयुष्य समजून
समाजाचं देणं देण्यासाठी
पैलतीरावर नजर ठेवून
संसारात असून नसण्यासाठी ॥३॥
साठी असते कशासाठी
परमेश्वराला स्मरून
नरदेहाचं सोंग करण्यासाठी ॥४॥

४८/१५
उषा जवखेडकर, पुणे
मो. ९७६७६२३५८६

काच मण्यांचा खेळ

झोपेमधली स्वप्ने, म्हणजे
अळवावरचे मोती
क्षणभर चमचम करिती, आणि
क्षणांत विरूनी जाती ॥१॥
झोपेमधली स्वप्ने, म्हणजे
भिरभिरणारे पक्षी
पहाट होता उडुनी जाती
रेखून मनावर नक्षी ॥२॥
झोपेमधली स्वप्ने, म्हणजे
कडू, गोड आठवणी
ओठांवरती हास्य फुले कधी
डोळ्यांत ये पाणी ॥३॥
झोपेमधली स्वप्ने, म्हणजे
काच मण्यांचा खेळ
कितीतरी आकृत्या बनती
पण जमे न त्यांचा मेळ ॥४॥

६३/१५.
मधुकर सुळे, नविन पनवेल,
मो. ८९७६२३९३८७

सूचना : १) या मासिकांत प्रसिद्ध झालेल्या लेखांतील मतांशी संपादकमंडळ सहमत असेलच असे नाही. तसेच जाहिरातीतील मजकुराची सत्यासत्यता सभासदांनी स्वतः पडताळून घ्यावी. त्याबाबत असोसिएशन वा 'संवाद' चे संपादक मंडळ जबाबदार असणार नाही. २) असोसिएशनचे कार्यालय, सोमवार ते शुक्रवार, संध्याकाळी ६ ते ७.३० या वेळातच उघडे असते. याची कृपया नोंद घ्यावी. संपर्क दूरध्वनी क्रमांक : (०२०) २४३३२१४१

Thane Office Address: A/5 Swami Siddharth CHS Ltd., S V Road, Naupada, Thane 400 602. Tel. No : 022-25446837 Timings : On Tuesday & Friday between 4 pm to 6 pm.

Printed Matter

If Undelivered Please Return to :

STATE BANK OF INDIA PENSIONERS' ASSOCIATION, (MUMBAI CIRCLE), PUNE
Anubandh, Building No. B-2, 4th Floor,
Block No.16, Near Ramkrishna Math,
Sinhgad Road, Pune 411030. Ph: 020-

To,

24332141

Publisher – Shri. Vilas Vasudeo Gandhe, Secretary, State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune has printed this magazine in the Printing Press owned by **Printer** – Shri. Chandrashekar Digambar Joshi, Director, Shree J Printers Pvt. Ltd., at 1416 Sadashiv Peth, Datta Kutli, Pune – 411030 on behalf of **Owner** – State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune, at "Anubandh", Bldg. No. B2, Block No. 16, Near Ramkrishna Math, Sinhgad Road, Pune – 411030. **Editor** – Shri. Krantisen Ramchandra Athawale – address as above.